

Årsredovisning 2020

Innehållsförteckning

Generaldirektörens förord	1
Årsredovisningens disposition	2
DEL 1. RESULTATREDOVISNING	
1. Expertmyndighet	3
1.1 Verksamhet och styrning	3
1.2 Tryggande av det immateriella kulturarvet	6
1.3 Namnvårdsarbetet	8
1.4 Svenska språket – klarspråk, offentlig terminologi, språkvård och språkpolitik	9
1.5 Kulturarvsarbetet inom dialekter, folkminnen och namn	9
1.6 De nationella minoritetsspråken och svenskt teckenspråk	11
1.7 Språkteknologisk utveckling och digital humaniora	12
2. Verksamhetsmål	14
2.1 Mål 1: Bygga upp kunskap om, och främja förståelsen för, det flerspråkiga samhället	14
2.2 Mål 2: Bidra till ökad kunskap om språk och kulturarv med fokus på migration och urbanisering	15
2.3 Mål 3: Isaf ska utvecklas i rollen som expertorgan i frågor som rör nationella minoriteters språk och kultur	17
2.4 Mål 4: Stärka barn- och ungdomsperspektivet i verksamheten	19
2.5 Mål 5: Digitalt i första hand	20
2.6 Mål 6: Isaf är en hållbar arbetsplats	23
3. Särskilda uppdrag och återrapportering	26
3.1 Åtgärder för nationella minoriteter, redovisning av ärenden, anslag 7:1	26
3.2 Lokalkostnader	27
3.3 Avgiftsbelagd verksamhet	27
3.4 Sponsringsintäkter	28
3.5 Bidragsintäkter	28
3.6 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet, anslag 1:4	28
3.7 Agenda 2030	29
3.8 Romsk inkludering	30
3.9 Kultur i hela landet	30
3.10 Uppdrag att utarbeta förslag till handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken	31
3.11 Uppdrag till statliga myndigheter att fortsätta ta emot nyanlända arbetssökande för praktik 2019 och 2020 m.m.	32
3.12 Uppdrag till statliga myndigheter att fortsätta ta emot personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för praktik 2019 och 2020 m.m.	32
3.13 Förhållanden av väsentlig betydelse	32
DEL 2. FINANSIELL REDOVISNING	
Resultaträkning	35
Balansräkning	36
Anslagsredovisning	38
Sammanställning över väsentliga uppgifter	39
Tilläggsupplysningar	40
Redovisningsprinciper	40
Värderingsprinciper	40
Ersättningar och andra förmåner	40
Anställdas sjukfrånvaro	41
Noter	42
Underskrift	50

Generaldirektörens förord

Några av historiens årtal etsar sig särskilt starkt fast i vårt medvetande och får med tiden också en symbolisk betydelse. Allt talar för att 2020 kommer att bli just ett sådant år. Vidden och konsekvenserna av covid-19 pandemin har nog överraskat oss alla och har naturligtvis också påverkat verksamheten vid Institutet för språk och folkminnen (Isof) på ett genomgripande sätt.

En del av det som vi, i linje med Isofs nyligen beslutade mål och vision, såg fram emot att göra 2020 har skjutits upp eller ställts in. Men mest påfallande är ändå allt som trots allt genomförts under året, med nya förutsättningar och med andra förväntningar på vår verksamhet. Coronaanpassa var ett av de nyord som fanns med i den lista som Isof traditionsenligt presenterade i slutet av december och det har vi verkligen fått göra. Tack vare stora insatser från personalens sida har verksamheten kunnat bedrivas på ett framgångsrikt sätt – även under pandemiåret 2020.

Vi har märkt en stor efterfrågan från omvärlden i frågor som är relaterade till coronapandemin. Det rör allt ifrån konkreta råd kring lämpliga ordval och uttryck i vårdsituationer till frågor om hur människor genom historien har förhållit sig till större sjukdomsutbrott och samhällskriser. Men även i andra frågor har forskare, studenter, medier och myndigheter vänt sig till Isof för att söka information och kunskap, inleda samarbeten eller bidra till vårt insamlingsarbete.

Isof strävar efter att i alla delar vara digitala, folkbildande och aktuella och betydande resurser har under 2020 lagts på att skapa en modern webbplats som kan leva upp till detta. Den nya webbplatsen kommer att presenteras i början av 2021.

Det långsiktiga dokumentationsarbetet har resulterat i att den samlade kunskapen om Sveriges ortnamn och dialekter har fortsatt att byggas på och systematiseras under året. Äldre tiders vardagsliv och traditioner, liksom den verklighet som möter oss i 2020-talets Sverige, fogas till bilden av våra gemensamma kulturarv tack vare forskningen, insamlingen och bevarandearbetet som bedrivs vid Isof.

År 2020 blev Sverige invalt i Unescos kommitté för tryggnad av det immateriella kulturarvet och Isof har en bärande roll som nationellt samordnings- och expertorgan.

Språkvården i svenska, de nationella minoritetsspråken och svenskt teckenspråk bidrar till att ge människor i vårt land en mer likvärdig tillgång till språkliga resurser. Ett förslag på handlingsprogram för revitalisering av de nationella minoritetsspråken har lämnats till regeringen och behoven av insatser inom detta område är omfattande och brådskande. Därför var det välkommet att Isof under året även kunde fördela extra medel till revitaliseringsinsatser.

Sammantaget har detta varit ett annorlunda och utmanande år för Isof, men också ett år som har varit fruktbart och gett oss goda möjligheter att utveckla verksamheten vidare, när vi så småningom återgår till en mer normal situation.

Martin Sundin
Generaldirektör

Årsredovisningens disposition

Institutet för språk och folkminnen (Isof) årsredovisning är indelad i två delar: resultatredovisning och finansiell redovisning.

Resultaten redovisas enligt förordningen om årsredovisning och budgetunderlag och består av tre huvudkapitel.

I kapitel 1 *Expertmyndighet* redovisas Isofs övergripande verksamhet, organisation och styrning, liksom väsentliga grunduppdrag. Varje redovisningsavsnitt innehåller analys och bedömning av resultatet.

I kapitel 2 *Verksamhetsmål* redovisas resultaten av Isofs arbete med att nå myndighetens sex interna

verksamhetsmål. Resultaten följs upp med hjälp av resultatindikatorer för varje verksamhetsmål, samt med analys och bedömning.

I kapitel 3 *Särskilda uppdrag och återrapportering* redovisas och återrapporteras ärenden, uppgifter enligt kraven i regleringsbrevet, särskilda regeringsuppdrag samt förhållanden av väsentlig betydelse.

Den finansiella redovisningen innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisning, sammanställning av väsentliga uppgifter, tilläggsupplysningar och noter.

DEL 1. RESULTATREDOVISNING

Institutet för språk och folkminnen (Isof) redovisar sin verksamhet i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. I resultatredovisningen redovisas prestationer, frågor och ärenden, följt av analys och bedömning av uppnådda resultat.

1. Expertmyndighet

I kapitel 1 redovisas Isofs övergripande verksamhet och styrning, liksom väsentliga grunduppdrag. Varje redovisning innehåller analys och bedömning av resultatet.

1.1 Verksamhet och styrning

Isof är en expertmyndighet med uppdrag att bygga upp, vårda, dokumentera och sprida kunskap om språk och kultur i Sverige. Myndigheten finns till för alla medborgare och är en resurs för många yrkesgrupper, föreningar och organisationer. Isof bistår regeringen med underlag och rekommendationer och ger stöd till andra myndigheter. Isof har expertis inom följande områden: det svenska språket och dialekter, de nationella minoritetsspråken, svenskt teckenspråk, ortnamn, personnamn och övriga namn samt folkminnen och immateriella kulturarv i Sverige. Isof:

- forskar, utreder och yttrar sig inom sina expertområden
- bygger upp ny kunskap och lyfter angelägna samhällsfrågor utifrån expertkunskap och de språkpolitiska och kulturpolitiska målen
- vårdar språken, namnbruket och det immateriella kulturarvet
- följer samhällsutvecklingen kring språk och kultur och samlar in berättelser och kunskap om vår tid
- förvaltar, utvecklar och tillgängliggör fysiska och digitala arkiv
- ger råd och rekommendationer samt svarar på frågor från allmänhet samt press och yrkesverksamma

- bidrar till ett lustfyllt lärande och ger alla möjlighet att ta del av och forma Sveriges språk och kultur
- integrerar jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv
- har internationella och interkulturella utbyten och samarbeten
- fördelar statsbidrag som ger fler människor i Sverige tillgång till sitt nationella minoritetsspråk.

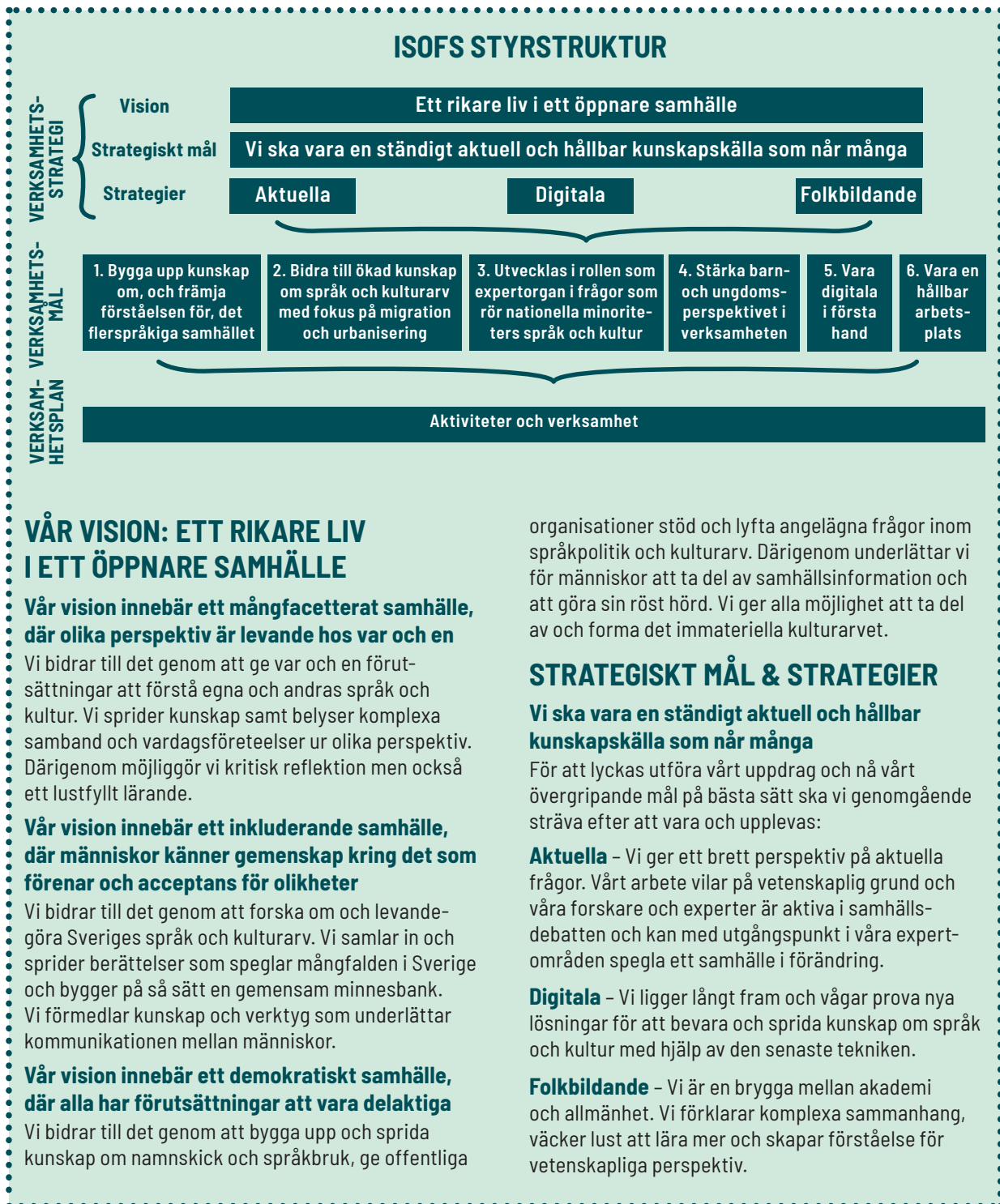
Intern styrning

Isofs verksamhet styrs av regeringens förordning med instruktion för myndigheten, det årligen beslutade regleringsbrevet samt andra tillkommande regeringsuppdrag. Isofs verksamhet regleras också av de lagar och förordningar som finns kring offentlig förvaltning och myndighetens expertområden, samt bedriver verksamheten utifrån de värden som beskrivs i den statliga värdegrunden. Myndighetens interna verksamhetsstyrning beskriver på vilket sätt Isof ska genomföra ålagda uppdrag.

Under 2020 fastställde Isof en ny intern styrstruktur som innefattar delarna verksamhetsstrategi, verksamhetsmål och verksamhetsplan. I verksamhetsstrategin konkretiseras uppdraget i form av en vision, ett övergripande strategiskt mål samt strategier för att uppnå målet. Verksamhetsstrategin gäller på lång

sikt och förnyas vid behov. Med utgångspunkt i verksamhetsstrategin har verksamhetsmål för en treårsperiod fastställts, utifrån vilka Isof gör en

treårig verksamhetsplan vilken anger ramarna för de insatser och aktiviteter som ska genomföras under respektive verksamhetsår (se ruta nedan).

Avdelningar, kontor och personal

Isofs personal om cirka 80 personer finns på tre orter: Göteborg, Stockholm och Uppsala. Under 2020 organiserades verksamheten om från sex till fem avdelningar, varav två har bytt namn. Tre avdelningar upprätthåller specifik expertkompetens inom Isofs verksamhetsområden: Avdelningen för arkiv och forskning i Göteborg, Avdelningen för arkiv och forskning i Uppsala samt Språkrådet. Förutom vid arkiv- och forskningsavdelningarna i Göteborg och Uppsala förvaltar Isof arkivsamlingar även i Lund och Umeå, i samverkan med regionala aktörer.

Avdelningen för planering och samordning är ett administrativt stöd till generaldirektören och övriga avdelningar och den samordnar och utvecklar myndighetens gemensamma processer. Avdelningen för digital utveckling och kommunikation samordnar och utvecklar myndighetens kommunikationsarbete samt förvaltar, underhåller och utvecklar myndighetens it-system.

Arbetstidsfördelning

Isofs verksamhetsmål syftar till att särskilt uppmärksamma och fokusera på områden där myndigheten vill utveckla arbetet till stöd för den övergripande visionen och för att uppfylla myndighetens instruktion. Under 2020 har Isofs medarbetare avsatt en stor del av arbetstiden till digitalt utvecklingsarbete

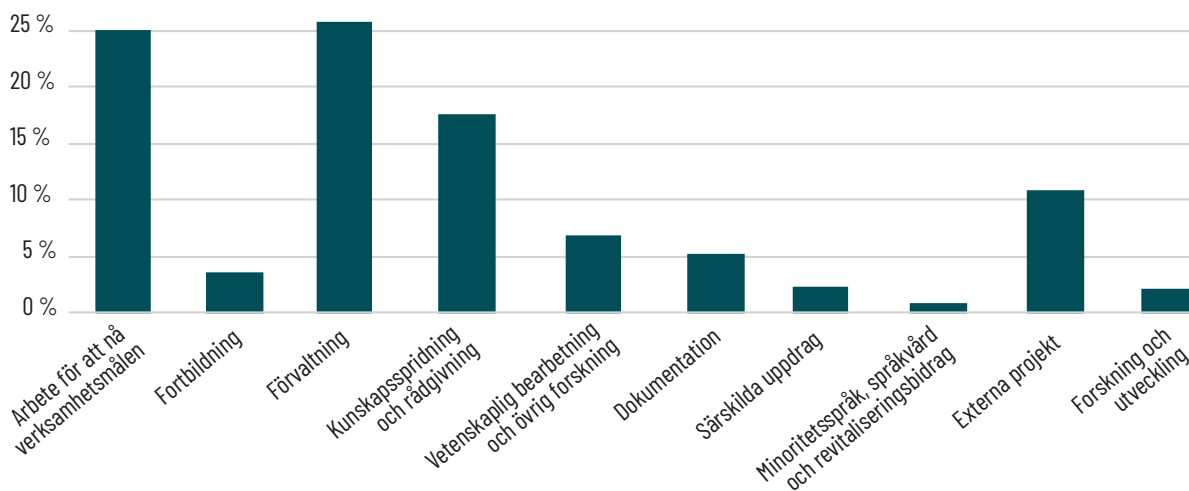
med syfte att öka tillgängligheten av information och kunskap på Isofs webbplats, som nylanseras under 2021. Detta visar sig i redovisningen av arbetstid som avsatts särskilt för Mål 5 Digitalt först (16,3%).

Inom det redovisade området förvaltning ryms aktiviteter som avdelningsmöten, facklig arbetstid, ledning och det administrativa stödet, men även delar av det löpande arbetet med att vårda och bevara Isofs arkiv, samlingar och bibliotek, som inte direkt går att hänföra till något av verksamhetsmålen eller det vetenskapliga arbetet.

Analys och bedömning

Som ett resultat av Statskontorets myndighetsanalys av Isof 2018, i vilken Isof bland annat rekommenderades att skapa en mer sammanhållen myndighet och utveckla den interna styrningen, har myndigheten 2020 utvecklat, fastställt och implementerat ovan nämnda nya styrstruktur. Utvecklingsarbetet har involverat hela myndigheten genom gemensamma workshoppar, arbetsgrupper och medarbetardagar med fokus på mål- och visionsarbete. En stor del av detta arbete genomfördes 2019.

Under året har Isof även omorganiserat verksamheten genom att föra samman två arkiv- och forskningsavdelningar i Uppsala till en, så att arkiv- och forskningsavdelningarna i Uppsala och Göteborg nu har liknande ämnesbredd. Statskontoret rekommenderade i sin rapport även Isof att se över hur

Figur 1. Arbetstidsfördelning per område.

verksamheten vid avdelningen Språkrådet är organiserad och göra den organisationen mer ändamålsenlig. En sådan översyn är planerad, men har skjutits upp på grund av pandemisituationen.

Sammantaget har Isof under året bedrivit flera utvecklingsarbeten med fokus på ytterligare utveckla den interna styrningen och stärka gemensamma processer.

Samla in, bygga upp och sprida kunskap

Isof vårdar språken, namnbruket och det immateriella kulturarvet i Sverige. I det ingår att följa samhällsutvecklingen kring språk och kultur och att samla in och dokumentera sådan kunskap om vår tid. I Isofs fysiska och digitala arkiv finns berättelser och kunskap om kulturarvet från mitten av 1800-talet fram till i dag. Arkiven är en levande minnesbank som ständigt utökas, samtidigt som nya metoder för insamling och ny teknik för att förmedla och tillhandahålla kunskapen utvecklas.

Isof forskar, utreder och yttrar sig även inom sina expertområden. Med vetenskapen och arkiven som grund bygger Isof upp nya kunskapsområden och lyfter angelägna samhällsfrågor utifrån såväl expertis som de språkpolitiska och kulturpolitiska målen.

Att sprida kunskap är en central del av Isofs uppdrag enligt instruktionen och en övervägande del av Isofs aktiviteter och insatser resulterar i kunskaps-spridning i någon form. I figur 2 ges en översiktlig bild av en del av Isofs utåtriktade verksamhet under året, de typer av insatser som har en direkt extern mottagare.

Isofs experter har under året gett råd och rekommendationer samt besvarat frågor från allmänhet, press, yrkesverksamma, föreningsaktiva, elever, studenter och forskare. Den löpande rådgivningen har skett via e-post, telefon, sociala medier och via Isofs webbplats. I tabell 1 finns en sammanställning av antal frågor som Isof besvarat under året. Isofs medarbetare har även anordnat och hållit föreläsningar, seminarier, visningar och konferenser, varav merparten under 2020 skett digitalt, samt deltagit i andra aktörers evenemang. Isof har även spridit kunskap genom läromedel, ordlistor, publikations-serier om ortnamn samt via digitala verktyg som karttjänster och språkresurser.

TABELL 1. ANTAL REGISTRERADE FRÅGOR

	2020	2019	2018
e-post, diariet	4 776	6 436	2 893
telefon, besök	869	1 294	*
Totalt	5 645	7 730	2 893

Källa: Isofs diarium samt avdelningarnas logglistor

* Delposter redovisas fr.o.m. 2019. Inför verksamhetsåret 2019 omdefinierade Isof vad som redovisas som frågor. Den nya definitionen omfattar fler frågetyper.

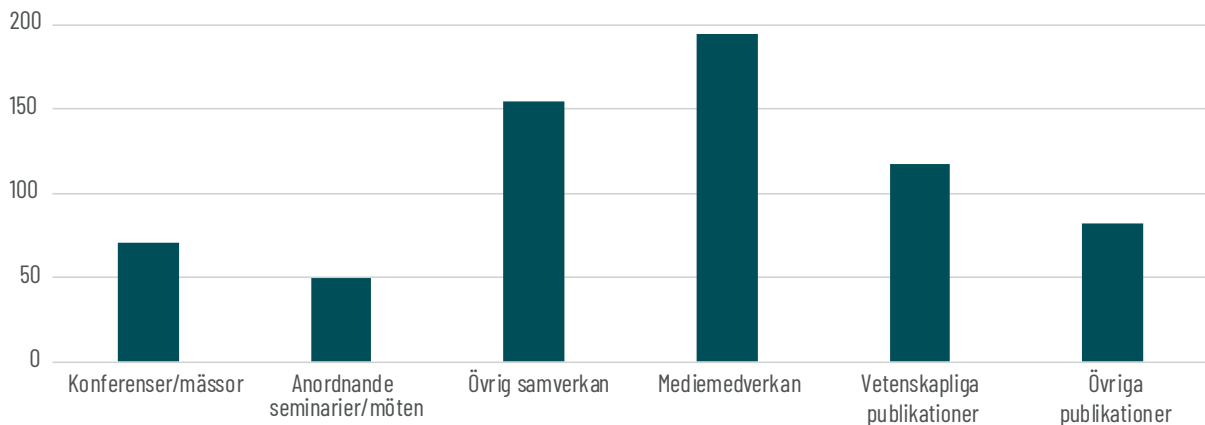
Forskningsinsatser har ventilerats på seminarier både inom och utanför myndigheten och forskningsresultat har publicerats såväl internt som externt. Isofs forskare har samverkat med vetenskaps-samhället i stort som granskare av vetenskapliga manus, som sakkunniga vid utredningar och som handledare och lärare vid flera svenska universitet. Forskarna har recenserat nyutkommen forskning samt bidragit med ett vetenskapligt perspektiv inom myndighetens områden i offentlig debatt. Deras kompetens har även tagits tillvara vid Isofs remissdiskussioner och i intern verksamhetsutveckling. Under året har Isofs experter samverkat med aktörer i såväl civilsamhället som i offentlig sektor genom samråd, möten, kommittéer, nätverk och arbetsgrupper och har på så sätt bidragit till ökad kunskap, förståelse och nya perspektiv inom språk och kulturarv.

Forskningsresultat har även redovisats och förmedlats till en bredare allmänhet genom poddar, bloggar, i olika format på Isofs webbplats samt genom medverkan i mediasammanhang.

Följande avsnitt går djupare in på varje expertområde.

1.2 Tryggande av det immateriella kulturarvet

Isof har under 2020 samordnat och utvecklat arbetet med Unescos konvention om tryggande av det immateriella kulturarvet. Isof har informerat om konventionen, arrangerat och deltagit i seminarier,

Figur 2. Översikt över antal utåtriktade insatser med en direkt extern mottagare, per aktivitetskategori. Konferenser/mässor har sedan mars 2020 skett i digital form.

ingått i Riksantikvarieämbetets referensgrupp för stöd till ideellt kulturarvsarbete, rådgjort med Isofs samrådsgrupp och utvecklat nordisk samverkan. Isof har också utökat den nationella förteckningen samt bidragit med underlag till och rapport från det åttonde statspartsmötet där Sverige valdes in i den mellanstatliga kommittén. Under det femtonde kommittémötet, som hölls digitalt i december 2020, deltog Isof i egenskap av Sveriges expertmyndighet.

Konventionsarbetet har genomförts i dialog med Kulturdepartementet, Svenska Unescorådet, Svenska Unescodelegationen, de nodansvariga myndigheterna och institutionerna – Nordiska museet, Nämnden för hemslöjdsfrågor, Riksantikvarieämbetet och Statens musikverk – samt Sametinget, Statens kulturråd, Riksarkivet och Mångkulturellt centrum. Dessutom samverkar Isof med ett antal kulturarvsorganisationer, universitet, privatpersoner och ideella aktörer, exempelvis Sagobygden i Kronoberg, som är en av konventionens ackrediterade icke-statliga organisationer.

Levande traditioner är en nationell förteckning som samlar och sprider kunskap om immateriella kulturarv i Sverige och finns tillgänglig för allmänheten. Beskrivningarna i förteckningen har utarbetats i dialog med ideella organisationer för vilka traditionen i fråga har stor betydelse. Genom Jordbruksverkets stöd för ”Traditionell småskalig matkultur”, har Isof under året dokumenterat och beskrivit nu levande, lokala mattraditioner till

förteckningen. I samverkan med Kulturarvsakademien, ett samarbetsprojekt mellan olika kultur- och minnesinstitutioner, Göteborgs universitet och Västra Götalandsregionen, har Isof bland annat ingått i projektet ”Matarv” och deltagit vid seminarier och workshoppar.

Isof har också besvarat frågor från privatpersoner, föreningar, intresseorganisationer och andra myndigheter samt medverkat i en gemensam nordisk nominering till Unescos representativa lista över mänskligens immateriella kulturarv. Den samnordiska nomineringen av nordiska klinkbåtstraditioner lämnades in till Unesco av Norges regering den 31 mars 2020.

Analys och bedömning

Myndigheten bedömer att arbetet under 2020 har genomförts väl i linje med konventionens syften. I och med att Sverige vid det åttonde statspartsmötet valdes in i den mellanstatliga kommittén har Isofs internationella konventionsarbete ytterligare behövt intensifieras och förstärkas. Detta har inneburit nya utmaningar och arbetsuppgifter och fler väntar under kommande år, särskilt eftersom Isof 2020 fått i uppdrag av regeringen att som expertmyndighet delta i kommittéarbetet och företräda Sverige – i samarbete med Svenska Unescorådet och Sveriges permanenta delegation vid OECD och Unesco samt i nära dialog med Kulturdepartementet. Vid behov inhämtar Isof även stöd från andra berörda aktörer.

År 2021 ska Isof bistå med underlag till Sveriges andra periodiska rapport till Unesco om de åtgärder som vidtagits på nationell nivå för tillämpningen av konventionen. Enligt Unescos nya rapporteringssystem, och för att uppmuntra samarbete, redovisar länder inom samma geografiska valgrupp samtidigt, vilket motiverar ett utökat nordiskt samarbete. Under 2021 ska Sverige dessutom börja processen med nomineringsförslag till Unescos internationella listor och register. Isof ska därtill förvalta och utveckla det nationella samarbetet och bredda mångfalden på förteckningen.

1.3 Namnvårdsarbetet

Isofs expertis i ortnamns- och personnamnsfrågor är fortsatt mycket efterfrågad. Namnvårdsarbetet har främst skett genom rådgivning till regeringen, myndigheter, kommuner, Svenska kyrkan och andra organisationer. Även privatpersoner har tagit kontakt med Isofs experter för att få hjälp med frågor som rör namnvård. Isof har besvarat remisser, avgett yttranden samt svarat på allmänna frågor rörande svenska, samiska och meänkieliska ortnamn. Se tabell 2.

Under året har en omfattande utredning angående gränsen mellan den sydsamiska och ume-samiska ortografin genomförts. Denna ligger till grund för ett yttrande till Lantmäteriet i frågan och Isofs ställningstagande kan få genomgripande konsekvenser för hur samiska namn representeras i grundläggande geodata i Sverige.

Även inom personnamnsvården har Isof behandlat frågor där andra språk än svenska är aktuella,

och ett brett nätverk inom forskarvärlden är nödvändigt för att kunna täcka all språkkunskap som efterfrågas. Personnamnsfrågor har främst rört bedömningar av personnamnsansökningar remitterade av Skatteverket, men under året har det skett en betydande ökning av yttranden till förvaltningsdomstolarna.

Analys och bedömning

Isof har bidragit till en hållbar och långsiktig namnsituation, främst i offentlig förvaltning, genom att aktivt medverka i samverkansorganet Namnvårdsgruppen och där diskutera namnvårdsfrågor och utarbetat såväl generella som enskilda rekommendationer till andra myndigheter och organisationer. Isofs personnamns- och ortnamnsarbete har ett starkt medborgarperspektiv, eftersom det har en direkt påverkan på enskilda individers möjlighet att själva få välja sitt namn samt synliggör ortnamn även på minoritetsspråk i Sverige.

Antalet frågor som rör namnvård är fortsatt på en hög nivå, både inom personnamnsvården och ortnamnsvården. Isof har utbildat och väglett personal vid Skatteverket, som har ansvar för beslut i personnamnsärenden. Rådgivning och expertutlåtanden är uppgifter som åligger Isof, men den ökande arbetsmängden inom detta område har inte motsvarats av ökade personella eller ekonomiska resurser, vilket innebär en påfrestning för myndigheten. Isof har sett över möjligheterna att omfördela resurser internt, men detta har inte varit möjligt i tillräcklig mån.

TABELL 2. NAMNVÅRDSFRÅGOR*

	2020	2019	2018	2017
Yttranden kring personnamnslagen till Skatteverket**	226	228	228	75
Yttranden kring ortnamn till Lantmäteriet, kommuner och Svenska kyrkan	79	86	62	41
Remisser*** kring ortnamn till Lantmäteriet, kommuner och Svenska kyrkan	49			

Källa: Isofs diarium

* Obs. Statistiken visar antal diarieförda poster, där varje post kan innehålla en eller flera enskilda namnfrågor.

**Före 1 juli 2017 till Patent- och registreringsverket.

*** Fr.o.m. 2020 redovisar vi yttranden respektive remisser separat.

1.4 Svenska språket – klarspråk, offentlig terminologi, språkvård och språkpolitik

Isof är en aktuell och dagligen efterfrågad kunskapsresurs inom det svenska språket – detta arbete sker till stor del inom den löpande verksamheten. En del i detta är att följa och ge råd om svenska språket. Under året har flera poster producerats, bearbetats och publicerats i den webbaserade språktjänsten Frågelådan, som 2020 hade ett snitt på cirka 360 sökningar varje enskild dag under året. Isof har lagt särskild vikt vid att tillhandahålla språkliga rekommendationer om ord relaterade till coronapandemin. Löpande rådgivning och kunskapsspridning har även skett via Facebook, Twitter, Isofs podd och webbplats samt genom intervjuer och stående inslag i radio, tv, tidningar och andra medier.

Isofs klarspråksverksamhet har publicerat fyra nummer av bulletinen *Klarspråk*. Dessutom har workshoppen ”Starta och driva klarspråksarbete” och ett antal nationella och internationella föreläsningar genomförts digitalt under året, inklusive en större nordisk klarspråkskonferens som engagerade 263 deltagare från alla nordiska länder. Isofs digitala tjänst Klarspråkstestet, som hjälper användare att bearbeta en text och göra den mer begriplig, har under 2020 utvecklats och reviderats med målet att lansera en ny och förbättrad version under 2021.

Isof har deltagit i språkvårdande nätverk, huvudsakligen anknutna till myndigheters språkvård, men också till språkvård i medier, eftersom den får stort samhälleligt genomslag. Isof har även deltagit med representanter i Mediespråksgruppen, Språkvårdsgruppen och Klarspråksnämnden, liksom i samarbetsorgan för nordisk terminologiverksamhet samt yrkesverksamma terminologer, grupper för svenskan i utlandet samt flera forskningsnätverk. Även i samverkansarbetet har frågor som rör pandemin fått ta stor plats.

Ett årligen återkommande arbete på Isof är att i samarbete med Språktidningen ta fram en lista över samtidsord som tillkommit i svenska språket under året. Nyordlistan publicerades i slutet av december och väckte i vanlig ordning stort intresse i medier och hos allmänheten. Det var också ett tillfälle för

Isof att lyfta komplexa frågor kring språket i samhället.

Den vetenskapliga artikeln ”Ten Years with the Swedish Language Act” som 2020 publicerades i tidskriften *Current Issues of Language Planning* är ett resultat av Isofs tidigare projekt ”Medborgaren och språklagen”, vars slutrapport kom 2019. Projektet gav fördjupade kunskaper om implementeringen av språklagen och hur den uppfattas av medborgare och ideella organisationer, och har nu alltså även spridits internationellt.

Analys och bedömning

Isof bedömer att arbetet med det svenska språket och den svenska språkvården genomförts väl, men att myndigheten fortsatt står inför vissa utmaningar. Det har hänt mycket i det svenska språksamhället sedan utredningen *Mål i mun* (SOU 2002:27) och införandet av språklagen 2009. Isof har de senaste åren aktivt arbetat med att göra information och tjänster tillgängliga digitalt. Den ökade invandringen under 2000-talet har inneburit att fler personer tillägnar sig och använder svenskan som ett andraspråk. Migrationen har också satt svenskan i fokus för en samhällsdebatt om språk och medborgarskap. Mycket har även hänt med infrastrukturen för språkvård i Sverige de senaste decennierna. Isof arbetar för att Lexin och tolkordlistor ska vara uppdaterade och digitalt tillgängliga. Detta är ett arbete som kräver långsiktighet och involverar flera kompetenser inom såväl språkteknologi som olika språkliga kompetenser.

Isof gör bedömningen att det behövs en god sammanhållen förståelse och analys av vad de tre förändringsprocesserna digitalisering, migration och flerspråkighet – samt det förändrade språkvårdsfältet – innebär för det svenska språksamhället.

1.5 Kulturarvsarbetet inom dialekter, folkminnen och namn

Under året har Isof dokumenterat olika aspekter av samtida språk och kultur med hjälp av bland annat intervjuer och webbfrågelistor. Fem av frågelistorna har rört livet i Sverige under den nu pågående

covid-19-pandemin. Redan våren 2020 lade Isof på sin webbplats ut en frågelista om vardagslivet under pandemin, vilken följdes av ett antal fördjupande undersökningar, bland annat om hur studentfiranden och traditioner knutna till lucia, jul och nyår har påverkats. Därutöver har en fotodokumentation om Sverige under pandemin inletts. Tack vare undersökningarna har Isof tillförts ett stort och i många avseenden unikt material, som nu finns i myndighetens offentliga arkiv.

Andra aktuella dokumentationsinsatser har rört migration, handarbete som kulturarv, årets högtider, övernaturliga upplevelser samt namn på tekniska apparater. Isof har även mottagit ett antal donationer av arkivmaterial, vilka bidragit till att utöka och komplettera Isofs samlingar.

Isof har aktivt deltagit i både regionala, nationella och internationella forskningssamarbeten rörande dialekter, namn och folkminnen. Under året har flera projekt avrapporterats i form av både vetenskapliga publikationer, blogginlägg och digitala utställningar. Inom ramen för Isofs namnverksamhet har digitala utbredningskartor över efternamn i Sverige framställts och förberetts för publicering i en digital tjänst med syfte att sprida kunskap om regionala variationer i namnskicket. Projektet ”Ägonamn i världsarvet Södra Ölands odlingslandskap” har resulterat i en publicerad forskningsrapport samt bidragit till en webbutställning om olika delar av områdets immateriella kulturarv.

Under 2020 har den digitala plattformen Dialektkartan lanserats. Kartan är ett nytt verktyg som gör det möjligt för användare att söka bland och lyssna på delar av Isofs stora samlingar av digitaliserade dialektinspelningar. I samarbete med Svenska litteratursällskapet i Finland har Sägenkartan utökats med ett antal tusen berättelser från de svensktalande områdena i Finland och Estland.

Isofs forskare har även medverkat i internationella digitala konferenser samt deltagit som sakkunniga i vetenskapssamhället, exempelvis genom expertuppdrag i Namnlängdskommittén och i utredningen om ett museum om Förintelsen (Ku2019:1). Forskning har också bedrivits inom Isofs långsiktiga forskningsprojekt inom dialektologi och namnforskning – exempelvis *Dialekthandboken*, *Svenskt dialekt-*

lexikon, *Sveriges medeltida personnamn*, *Sveriges ortnamn*, *Ortnamnen i Övre Norrland* och *Skånes ortnamn*. Tryckfärdiga manus har färdigställts för sista delen i serien *Ortnamnen i Göteborgs och Bohus län* och sista delen i *Ordbok över folkmålen i Övre Dalarna*.

I arbetet med rådgivning och service har en ökad efterfrågan noterats under pandemin, både från forskarsamhället och från allmänheten. I viss mån har bokade besök kunnat tas emot, men den övervägande delen av verksamheten har skett i digital form. Även när det gäller studiebesök och samarbeten med universiteten och andra har digitala lösningar tillämpats. Löpande rådgivning och kunskapspridning har även skett via sociala medier och via Isofs webbplats samt genom intervjuer och stående inslag i radio, tv, tidningar och andra medier.

Analys och bedömning

Isof har utfört sitt uppdrag inom områdena dialekter, namn och folkminnen väl, trots omständigheter som har ställt helt nya krav på verksamheten. Isofs befintliga samlingar har under året utökats och kompletterats med nytt material, både genom donationer och egen insamling, som ett led i att dokumentera samtida namn, dialekter och traditioner. Det utökade materialet ger möjlighet till fördjupad kunskap om skeenden i vår omvärld och om hur språk och kulturarv utvecklas i vår vardag.

Isofs kontinuerliga insamlings- och dokumentationsverksamhet är ovärderlig för den grundforskning som pågår, men ger även den enskilda medborgaren möjlighet att bidra till kulturarvet med sitt eget språkbruk och vardagsliv – ett folkligt kulturarv som är viktigt för eftervärlden. Isof bedömer att det finns behov av en särskild satsning på att utöka samlingarna med nytt material om språk och kultur i dagens Sverige, där fokus de närmsta åren bör läggas på tidigare underrepresenterade grupper och områden. Insamlingsverksamheten bör också knytas närmare till arbetet med Unescos konvention om tryggheten av det immateriella kulturarvet, för att ge nya perspektiv på kulturarv i Sverige.

Lika viktigt som insamling och dokumentation är arbetet med att tillgängliggöra Isofs befintliga arkivsamlingar. Isofs äldre inspelningar och upp-

teckningar är en unik källa till kunskap om språk och kultur från 1800-talet fram till i dag och en viktig resurs för forskning om dialekter, namn och folkminnen i Sverige. Genom att Isof kontextualiserar och sprider materialet kan samlingarna bidra till ett öppnare samhälle, bland annat genom att visa hur såväl kultur som språk förändras över tid.

Genom att i högre grad tillhandahålla arkivsamlingarna digitalt möjliggör Isof en större spridning av materialet, som då kan användas av och glädja fler språk- och kulturintresserade, liksom föreningar, yrkesverksamma och forskare. Isof kommer att intensifiera det arbetet under de kommande åren.

1.6 De nationella minoritetsspråken och svenskt teckenspråk

År 2019 publicerade Isof ett läromedel om nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk för gymnasiet och under 2020 har myndigheten arbetat med en omarbetad och uppdaterad version för högstadiet som är tänkt att publiceras 2021.

Isof delade ut 2020 års minoritetsspråkpris till föreningen Teckenspråkets röst för deras trägna arbete med att motverka fördomar om dövas och hörselskadades språkliga villkor.

I samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har Isof genomfört en attitydmätning med hjälp av Kantar Sifo – motsvarande mätning gjordes 2010 och 2015. Resultatet för 2020 visar att kännedomen om de nationella minoriteterna fortfarande är relativt låg hos befolkningen i stort, men att de allra flesta är positiva till att samhället stödjer minoriteternas språk och kulturer. I början av 2021 kommer Isof att presentera resultatet mer utförligt.

Inom det sverigefinska språkvårdsarbetet har rådgivningsverksamhet bedrivits löpande. Ett digitalt språkvårdsseminarium har hållits, liksom möten med referensgrupp och terminologigrupp i finska. En coronaordlista på finska har publicerats på Isofs webbplats och fyra nummer av tidskriften *Kieliviesti* har utkommit och distribuerats till prenumeranter.

Inom jiddisch har det språkvårdande arbetet fokuserats på en ny upplaga av den enda ordboken som

finns på jiddisch–svenska–jiddisch, nu utökad med cirka 1 100 ord. Ordboken publicerades i tryckt version i december 2020 och arbete pågår med att göra hela materialet till en sökbar digital ordbok. En coronaordlista i jiddisch har producerats och publicerats på Isofs webbplats.

Språkvården i meänkieli utöver löpande rådgivning haft digitala möten med Isofs referensgrupp i meänkieli, liksom med den nya språkvårdsgruppen med mål att arbeta fram en standard för skriven meänkieli. Ett andra meänkieliseminarium har hållits (digitalt), i samarbete med Samverkansplattformprojektet där Övertorneå kommun, Uleåborgs universitet i Finland och Kvensk institutt i Norge deltar.

Inom den romska språkvården har arbetet med att gemensamma romska skrivregler fortsatt – ett långsiktigt projekt som inkluderar experter från flera europeiska länder. Språket består av många varieteter och saknar en gemensam ortografi och regler för hur man behandlar språket i skrift. I samarbete med Skolverket har en konferens för modersmållärare i romska arrangerats och digitala möten har hållits med Isofs referensgrupp i romska. Under året har flera ordlistor i romska utarbetats och publicerats på Isofs webbplats, bland annat en socialordlista på tre romska varieteter, en omsorgsordlista på resanderomska och en coronaordlista.

Språkvården för svenskt teckenspråk har under året fortsatt att utveckla den samhällsordlista som finns på Isofs webbplats. En undersökning har genomförts för att redovisa hur många förskolor som erbjuder en språkmiljö där döva, hörselskadade och hörande barn kan lära sig, utveckla och använda svenskt teckenspråk i enlighet med språklagen. I en annan undersökning har Isof kartlagt hur och i vilken utsträckning fyra större myndigheter presenterar information på svenskt teckenspråk och på finska. Rapporter från båda undersökningarna kommer att publiceras under 2021. Under året har Isof aktivt deltagit i ”Nordisk Tegn Tub”, som är ett nordiskt projekt inom Nordiska teckenspråksnätverket med syfte att skapa en plattform för unga teckenspråkstalare och få fram unga teckenspråksambassadörer. Ett arbete med att översätta cirka 300 teckenspråkfiler till svenska har avslutats. Det in-

spelade materialet består av äldre döva som berättar om sina liv. Isof har även påbörjat arbetet med att från 1 500 ålderdomliga tecken välja ut 300 tecken som ska filmas och inkorporeras i Stockholms universitets databas.

Rådgivning och kunskapsspridning för de nationella minoritetsspråken och svenskt teckenspråk har löpande skett även via Isofs webbplats, sociala medier samt genom medverkan i olika medier.

Analys och bedömning

Isof bedömer att årets insatser inom de nationella minoritetsspråken och svenskt teckenspråk i hög grad har bidragit till att sprida kunskap och förståelse om språken. Det språkvårdande arbetet med ordlistor har varit mycket produktivt och kommer fortsatt att behöva prioriteras. Det är viktigt att Isof säkerställer och tillhandahåller de språkliga resurser som behövs för att ett språk ska överleva och utvecklas.

Isofs återkommande språkseminarier har inte kunnat hållas i samma utsträckning som tidigare år. Språkseminarierna är en viktig mötesplats där talare, utbildare, forskare och andra språkintresserade kan ta del av och diskutera aktuella frågor relaterade till de nationella minoritetsspråken och svenskt teckenspråk. Seminarierna ger också Isofs språkvårdare möjlighet att fånga upp behov samt sprida den information och kunskap som byggs upp på myndigheten. Bedömningen är att språkseminarier och konferenser av det här slaget fortsatt kommer att spela en viktig roll för myndighetens kunskapsspridande arbete.

1.7 Språkteknologisk utveckling och digitala humaniora

”Nationella språkbanken” är ett sjuårigt samarbetsprojekt som finansieras gemensamt av Vetenskapsrådet och tio olika universitet och myndigheter, inklusive Isof. Syftet är att utveckla en nationell e-infrastruktur för forskning baserad på språkliga data, till exempel språkteknologi, språkvetenskap, digitala humaniora och samhällsvetenskap. Förutom att vara med och driva samarbetsprojektet, har

Isof under året bland annat bidragit med att lansera webbplatsen sprakbanken.se samt anordnat och även deltagit i flera seminarier och webinarier om bland annat maskinöversättning och öppna språkdata, crowdsourcing och maskintranskribering samt flerspråkighet och digitalt kulturarv. Under hösten arrangerades Nationella språkbankens höstseminarium där Isof presenterade sitt pågående arbete med ett gränssnitt för transkribering av arkivmaterial via crowdsourcing, vilket följdes av en serie gästföreläsningar på temat.

Inom Nationella språkbanken driver Isof delprojektet Språkbanken Sam, som med hjälp av verktyg och metoder från språkteknologi och digitala humaniora vill göra Isofs omfattande arkivsamlingsprojekt mer tillgängliga för både forskare och allmänhet. Dialektkartan, som lanserades under våren, liksom vidareutvecklingen av den tidigare publicerade Sägenkartan, är några av årets resultat av detta arbete. Även språkverktyg, som de digitala ordböckerna för meänkieli respektive jiddisch har utvecklats och publicerats. Inom det europeiska datainsamlingsprojektet ELRC arrangerade Språkbanken Sam *The 3rd Swedish European Language Resource Coordination Workshop*, för att stimulera utvecklingen av maskinöversättning och andra språkteknologiska tjänster inom Europa.

Isof ingår även i Swe-Clarin, den svenska delen av det europeiska forskningsnätverket Clarin. Isofs kunskapscentrum inom Clarin har under året medverkat vid flera internationella konferenser och där bland annat presenterat arbetet med att utveckla verktyg för att märka upp länkade texter och hitta återkommande ämnen i arkivtexter med hjälp av så kallad *topic modelling*.

År 2020 var sista året för ”TillTal – Tillgängligt kulturarv för forskning i tal”, ett samarbetsprojekt mellan Isof, Kungliga Tekniska högskolan och nätverket Digisam. Från Isof har både språkteknologer och forskare i dialekter och folkminnen deltagit. Flera verktyg och metoder för analys och utforskning av ljudinspelningar har utvecklats. Resultat och erfarenheter av samarbetet har presenterats på flera konferenser och i vetenskapliga publikationer, bland annat på DHN 2020 (Digital Humanities in the Nordic countries) och på CLARIN 2020.

Arbete med en rapport på svenska pågår, med planerad publicering 2021.

Inom Isofs uppdrag ”Små språk i Norden” arrangerades en digital heldag för de nordiska länderna, med föreläsningar om språkteknologi och dess betydelse för de små språkens bevarande och utveckling, där språkteknologer och forskare från Isof medverkade.

Isofs språkteknologer och berörda forskare har under året medverkat aktivt i vetenskapliga sammanhang för att presentera resultat som rör språkteknologi och digital humaniora och det ämnesöverskridande samarbetet har presenterats internationellt i flera tvärvetenskapliga forum.

Analys och bedömning

Isofs uppdrag att främja språkteknologisk utveckling och samtidigt vårda, begripliggöra och tillgängliggöra svenskan, svenskt teckenspråk och de nationella minoritetsspråken, liksom våra immateriella kulturarv, har stor betydelse i dagens digitala, flerspråkiga och mångkulturella samhälle.

Språkteknologi är ett centralt område både för vår språkanvändning och för utvecklingen av svenskan, likväl som andra språk. Målet är att förenkla och

förbättra kommunikationen mellan människor och mellan människor och datorer. Språktekniska produkter genomsyrar nu stora delar av samhället och utvecklingen går i snabb takt. Samtidigt finns ett lika påtagligt behov av att digitalisera och tillgängliggöra samhällets kulturarv.

I samverkan med nationella och internationella aktörer inom Nationella språkbanken, CLARIN och ELRC medverkar Isof till att bygga upp en nationell språkbank med nödvändiga resurser – liksom att tillgängliggöra myndighetens arkiv för både forskare och allmänhet – på ett sätt som bidrar till att uppfylla såväl de språkpolitiska som de bredare kulturpolitiska målen.

Det krävs ett långsiktigt, samordnat och systematiskt arbete för att tillgodose utvecklingen av språklig infrastruktur och tillgången till digitala språkresurser som ordböcker, grammatikor, språkanalysverktyg samt text- och talkorpusar för svenskan och de nationella minoritetsspråken. Utvecklingen av språkresurser för svenska är relativt god med pågående finansiering av forskningsinfrastrukturen Nationella språkbanken och SWE-CLARIN från Vetenskapsrådet. För de nationella minoritetsspråken är situationen mer bekymmersam och kräver särskilda insatser för att förbättras.

2. Verksamhetsmål

I kapitel två redovisas resultatet av arbetet för att nå Isofs sex olika verksamhetsmål. Redovisningen görs med hjälp av resultatindikatorer samt analys och bedömning.

2.1 Mål 1: Bygga upp kunskap om, och främja förståelsen för, det flerspråkiga samhället

I dagens samhälle är det viktigt att öka kunskapen om och främja förståelsen för språklig och kulturell mångfald, liksom för den breda floran av immateriella kulturarv i Sverige. Isof har även ett särskilt ansvar för att följa den flerspråkiga situationen i enlighet med språklagen. Isofs verksamhetsmål om det flerspråkiga samhället innebär att Isof under 2020–2022 aktivt ska utveckla verksamheten för att bättre kunna möta behov kopplat till språksituationen i Sverige.

Resultatindikator:

Resultat från undersökningar

I undersökningen om befolkningens attityder till nationella minoriteter och minoritetsspråk, som redogörs för i avsnitt 1.6, ingick även frågor om attityder till brytning, till exempel när personer i olika yrkeskategorier bryter på andra språk.

Resultatet från 2020 visar att kännedomen om de nationella minoriteterna ökat något sedan den förra mätningen och att attityden till bevarandet av minoriteternas språk och kultur är kvar på ungefär samma nivå. I den senaste undersökningen svarar 83 procent av de tillfrågade att det är ganska viktigt eller mycket viktigt att minoriteternas språk och kultur bevaras. En utförlig rapport ska publiceras i början av 2021.

Resultatindikator: Nya kunskapsområden som vi byggt upp

Isof har under året publicerat en forskningsöversikt över frågan hur spår av andra språk, som lånord och brytning, bemöts av majoritetssamhället¹. Isof

har även publicerat en rapport med en forskningsöversikt om Lexin, ett omfattande lexikon i invandrarerspråk. Rapporten analyserar det nutida språksamhällets förändrade behov av språkliga resurser och de behov som finns hos den flerspråkiga befolkning som är målgruppen för framtidens Lexin. De förändrade behoven är en effekt av att migrationsmönstren genomgått stora förändringar sedan uppdraget kring Lexin formulerades. Isof har även kartlagt behovet av hjälpmedel för tolkning och översättning, genom en undersökning som under året genomfördes i samarbete med Stockholms universitet, för att lokalisera de språk som är i störst behov av tolkordlistor.

Under året har Isof, tillsammans med flera andra myndigheter och institutioner, genomfört samråd med de nationella minoriteterna och minoritetsspråkstalarna samt medverkat med en expert i utredningen om språk- och samhällskunskapskrav för svenskt medborgarskap (Ju 2019:08). Flerspråkighetsfrågor har också stått i centrum när flera av Isofs medarbetare har deltagit i olika seminarier och hållit föredrag för att sprida kunskaper om bland annat flerspråkighet i arbetslivet, infödda talares status i forskning och språknormering samt om nyheter i svenska för svensklärare och svenskstuderande runt om i världen. Isof har arrangerat flera konferenser och seminarier om flerspråkighet inom de nationella minoritetsspråken, svenskt teckenspråk samt inom språkteknologi.

Genom ett aktivt deltagande i vetenskapliga sammanhang, samt genom samarbetet med olika aktörer, har Isof bidragit till att presentera resultat och väcka relevanta frågor som bygger upp nya kunskapsområden om det flerspråkiga samhället.

1. Bijvoet: Attityder till spår av andra språk i svenskan

Resultatindikator: Våra praktiska verktyg har nått målgrupperna

I ett flerspråkigt samhälle är tillgången till ordlistor, termer på flera språk och andra språkliga resurser en av grundförutsättningarna för integration. Isof bidrar på olika sätt med detta. Inom språkvårdsarbetet i de nationella minoritetsspråken och svenskt teckenspråk har flera ord- och termlistor producerats och publicerats under året. Isofs arbete med ord- och termlistor är nödvändigt för att språken ska kunna revitaliseras och leder också till ökad kännedom om språken och dess status. Även Lexin är en viktig språklig resurs som möjliggör för nya svenskar att lära sig svenska och tjänsten är fortsatt väl använd, trots att den är i stort behov av uppdatering och teknisk utveckling.

Isof har inte haft möjlighet att mäta i vilken mån ordlistor och andra publikationer nått respektive målgrupp, men baserat på mätbara kanaler kan Isof konstatera att myndighetens språktjänster når ut. Även via språkvårdsseminarier och föredrag har Isof nått ut till och handlett målgrupper i praktiska frågor som rör andra språk än svenska.

På webbplatsen har Isof även utarbetat en konkret vägledning till myndigheter om hur flerspråkig information ska utformas och vilka verktyg som finns för detta.

Resultatindikator: Vi har synts i medier

Isofs experter har medverkat i mediesammanhang och i samhällsdebatten när det gäller frågor som rör svenska som andraspråk, modersmålsundervisning och flerspråkighet.

Den kunskap om flerspråkighet som Isof förmedlat på den egna webbplatsen och i sociala medier har synliggjorts i medierna och har på så sätt nått målgrupperna. I Språkpolitiska bloggen och Språkrådsbloggen har inlägg om krisinformation på flera språk (i samband med covid-19), tvåspråkig skolundervisning och svenskans status som huvudspråk publicerats. I podden Svenskan i samhället, som Isof startade hösten 2020, har bland annat ämnen om språks synlighet i det offentliga rummet behandlats, liksom attityder till brytning, förorettslang och lånord.

Isof har även spridit kunskap och information som rör flerspråkighet i tidskrifterna *Kieliviesti* och *Klarspråk*.

Analys och bedömning

Det flerspråkiga samhället har under året varit ett genomgående tema för flera delar av Isofs verksamhet. Det är ett område som är framlyft i såväl språklagen som i myndighetens egna verksamhetsmål och har 2020 fått stor uppmärksamhet i nyheter och i samhällsdebatten. Isof har belyst frågan ur olika synvinklar genom forskning, dokumentationsarbete och riktade informationsinsatser till forskare, språkligt yrkesverksamma och allmänhet.

Isofs uppgift att samla in kunskap om och följa användningen av samtliga språk i Sverige är i dag ännu mer angelägen – och samtidigt mer komplex – än tidigare. Som en följd av ökad migration finns även en ökad efterfrågan på råd och stöd när det gäller svenska som andra språk samt flerspråkig offentlig terminologi.

2.2 Mål 2: Bidra till ökad kunskap om språk och kulturarv med fokus på migration och urbanisering

Dagens samhälle präglas av en ökad rörlighet såväl inom som till och från Sverige. Detta sätter fokus på behovet av att dokumentera och analysera de förändringar i språk och kulturarv som den ökade rörligheten ger – och har gett upphov till. Isof ska därför under perioden 2020–2022 från olika perspektiv belysa samhälleliga processer som uppkommit som konsekvenser av den ökade rörligheten.

Resultatindikator: Nya eller utvidgade kunskaper som vi byggt upp om språk och kulturarv med fokus på migration och urbanisering

Isof har i forskningsprojekt under året uppmärksammat förändringar i namnskicket som bidragit till ökad kunskap om språk och kultur i dagens mångkulturella samhälle. Projektet ”Släktnamn i smältdegeln – Hur invandrade släktnamn integrerats

ras i det samtida svenska släktnamnsbeståndet” bidrar till kunskapen om hur nya efternamnsbestånd integreras med det svenska namnbeståndet och hur namn och identitet kommer att påverkas i detta möte. Även i projektet ”Nya svenskars namn” har Isof under året bedrivit insamling om invandrade namnskick och om personers attityder till olika etniska gruppers namnskick. Kunskap om nya namnbildningar och det nya namnskick som uppstår till följd av migration och urbanisering har även förts vidare av Isof i den rådgivande kontakten med handläggare på Skatteverket kring personnamnsärenden.

Under året har grundforskning och löpande rådgivning kring de nationella minoriteternas ortnamn bidragit till ökad kunskap och kännedom om de nationella minoritetsspråken, vid sidan av de inkluderande och demokratiska aspekter som regleras i minoritetlagen och språkagen.

I forskningsprojektet ”I rörelse”, som påbörjades 2020, bygger Isof upp en digital kunskapsbank om migration till, från och inom Sverige. Projektet utgår från material i Isofs arkiv och har en folkbildande utgångspunkt. I projektet ingår även insamling av nytt material samt andra dokumentationsinsatser. Kunskapsspridningen sker huvudsakligen genom en digital karta med berättelser från personer som av olika anledningar flyttat till, från eller inom Sverige. Under året har fler sådana berättelser samlats in genom tre olika frågelistor. Kunskapsbanken ”I rörelse” ska publiceras på Isofs webbplats under 2021.

Även andra dokumentationsinsatser för att öka andelen arkivmaterial kring migration och urbanisering har genomförts under året. Till exempel i projektet ”Nya göteborgare – liv, minnen, berättelser och språk och Språkets roll i gentrifierings- och segregationsprocesser.” Isof har även genomfört undersökningar som berör migrationens, och i viss mån även urbaniseringens, spår och effekter i samhället.

Den ökade rörligheten och migrationen under 2000-talet har lett till förändrade språkbehov i Sverige, vilket Isof har kartlagt och analyserat i genomförda forskningsöversikter och undersökningar kopplade till flerspråkighet. Isof har särskilt uppmärksammat den ökade efterfrågan på råd och stöd när det gäller svenska som andraspråk samt flerspråkig offentlig terminologi.

Resultatindikator: Våra målgrupper har tagit del av kunskap vi spridit om språk och kulturarv med fokus på migration och urbanisering

Genom vetenskapliga artiklar, populärvetenskapliga texter, blogginlägg, mediemedverkan och andra folkbildande insatser har frågor kopplade till migration, flerspråkighet och namnskick lyfts fram och utgjort ett bidrag till den pågående debatten om språk och segregation och andra sociala processer i samhället. Till exempel har Isofs medarbetare hållit föredrag för Sverigefinska rådet i Göteborg och bidragit med en text om sverigefinnar och finskan i Göteborg på den regionala förvaltningen för kulturutvecklings webbplats. Även den svensksomaliska gruppen i Göteborg har uppmärksamats och synliggjorts genom föredrag där forskningsresultat har förmedlats.

Gymnasieelever har fått ökad medvetenhet kring dagens flerspråkiga samhälle och migrationens påverkan på sociala processer i stadsrummet genom att Isofs medarbetare i lektionsform delat med sig av resultat av projektet ”Språkets roll i gentrifierings- och segregationsprocesser”. Eleverna har även fått möjlighet att reflektera kring olika typer av flerspråkighet, olika språks status och vitalitet i samhället och vilken effekt språkliga hierarkier har på processer som segregation och integration.

Ytterligare ett bidrag till samhällsdebatten och diskussionen om flerspråkighet och minoriteter är de attitydmätningar om befolkningens kunskap om de nationella minoriteterna som görs vart femte år, och den rapport om attityder till spår av andra språk i svenskan som publicerats 2020.

Analys och bedömning

Isof följer samhällets utveckling, förankrar expertis och sakfrågor i aktuell forskning och arbetar med vardagsnära frågor som berör enskilda personer i vårt flerspråkiga och mångkulturella samhälle. Därmed har Isof kontinuerligt kunnat uppmärksamma och i verksamheten införliva nya kunskaper om språk och kulturarv – samt sprida kunskapen vidare till myndighetens målgrupper. Isof har en viktig roll i arbetet med att sprida en diversifierad bild av migrationers språkliga och kulturella påver-

kan. Tack vare Isofs dokumentationsinsatser, forskningsresultat och undersökningar ges forskare och civilsamhälle möjlighet att fördjupa sig inom migration och urbanisering i vår samtid. Isolf kommer genom fortsatt forskningsarbete att kunna analysera språkliga och kulturella rörelser såväl inom landet som till och från Sverige.

Isof vill betona vikten av att kunna fortsätta bygga upp och förmedla kunskap om det mångkulturella och flerspråkiga Sverige. Befintliga samlingar behöver fortsatt kompletteras med insamling av nytt material för att dokumentera samtida språkbruk, namnbruk, dialekter och traditioner. Detta bidrar till fördjupad kunskap om skeenden i vår omvärld, bland annat effekterna på språk och kulturarv som rörligheten inom, till och från Sverige leder till. Här är samarbetet med andra forskningsinstitutioner, myndigheter, kulturinstitutioner, kommuner och civilsamhälle en avgörande framgångsfaktor – för att effektivisera arbetet, fördjupa förståelsen och dra nytta av varandras kunskap och perspektiv. Även minoritetsgrupper och nya svenskar måste engageras mer i insamlingsarbetet så att fler erfarenheter och minnen blir en självklar del av vårt gemensamma kulturarv. Ett sådant riktat insamlingsarbete kan för Isofs del innebära behov av utökad språklig kompetens och utveckling av nya insamlingsmetoder.

2.3 Mål 3: Isolf ska utvecklas i rollen som expertorgan i frågor som rör nationella minoriteters språk och kultur

Regeringen har tagit olika initiativ för att stärka insatserna för de nationella minoriteternas språk och kultur. Isolf axlar rollen som expertmyndighet i många av dessa insatser genom att besvara frågor och remisser, göra utredningar samt ge råd till beslutsfattare och handläggare vid förvaltningskommuner och myndigheter. Under perioden 2020–2022 vill Isolf, med utgångspunkt i myndighetens språkpolitiska arbete samt dokumentations- och forskningsarbete kring nationella minoriteter, vara ett givet kompetenscentrum för nationella minoriteters språk och kultur.

Resultatindikator: Vi efterfrågas som experter av departement och myndigheter

Isof har under året löpande besvarat frågor om de nationella minoriteternas ortnamn och personnamn, liksom allmänna språkfrågor i relation till minoritetsspråken. Myndigheten har också besvarat remisser, skrivit yttranden och kontinuerligt lämnat råd till beslutsfattare och handläggare vid förvaltningskommuner och andra myndigheter.

Isofs medarbetare har vid flera tillfällen medverkat som debattledare eller föredragshållare vid seminarier och möten med samverkande myndigheter och universitet, och tillsammans med Skolverket arrangerades en workshop för modersmåls lärare i romska. Isolf har även haft ett samarbete med Samingets Giellaglltije, där framför allt språkvårdsfrågor har diskuterats.

Utöver språkvårdarnas löpande arbete med de nationella minoritetsspråken har 2020 präglats av de två pågående regeringsuppdrag som Isolf fått inom nationella minoriteters språk och kultur; uppdraget att ta fram ett handlingsprogram för ett långsiktigt bevarande av de nationella minoritetsspråken (se kapitel 3.10) samt uppdraget att samordna insatser kring minoritetsspråk och andra mindre språk i Norden.

Det senare uppdraget innebär att Isolf åren 2019–2022 är värmyndighet för Nordiska ministerrådets satsning ”Små språk i Norden”. Syftet är att kartlägga de små språken, diskutera språkens status utifrån ett sårbarhetsperspektiv och göra en sammanställning av effektiva metoder för att bevara, revitalisera och stödja språken. Det gäller såväl nationella minoritetsspråk i de nordiska länderna som samhällsbärande mindre språk, till exempel isländska, grönländska och färöiska. Under året har en digital workshop för nordiska forskare inom revitaliseringsfrågor hållits, liksom en digital konferens om språkteknologins betydelse för minoritetsspråken, där kunskapen om språkteknologi hos beslutsfattare eller utförare har visat sig vara låg. Arbetet har fokuserat på att skapa nätverk och forum för forskare, handläggare och yrkesverksamma inom små språk i Norden, för att få igång en dialog kring och identifiera relevanta frågor i behov av framtida insatser.

Kommande år kommer även kunskapsspridande insatser att ligga i fokus för uppdraget.

Under 2020 har frågan om hur uppföljningen av minoritetspolitiken i fortsättningen ska organiseras aktualiserats och bland annat föreslås det i en statlig utredning (SOU 2020:27) att Isof blir ny uppföljningsmyndighet. Isof har medverkat som expertmyndighet och diskussionspart i dessa minoritetspolitiska utredningar.

Resultatindikator: Vi har etablerat en rutin för samråd med de nationella minoriteterna

Isof har sedan tidigare byggt upp och etablerat rutiner för samråd med de nationella minoriteterna, för att lättare kunna samla in och nå ut med kunskap om aktuella språkfrågor. Med hjälp av en struktur som innefattar referensgrupper, terminologigrupper och språkvårdsgrupper inom de olika språken har Isof kunnat ta stöd av sakkunniga och representanter för de nationella minoritetsspråken, inklusive olika varieteter av dem. Under året har Isof haft regelbundna möten med referensgrupperna i finska, jiddisch, meänkieli och romska, liksom med referensgruppen och expertgruppen för romska skrivregler, språkvårdsgruppen för standardisering av meänkieli samt referensgruppen och termgruppen för svenskt teckenspråk.

Isof har under året med flera minoritetsgrupper genomfört tematiska samråd kring specifika undersökningar och uppdrag. Bland dessa undersökningen om attityd och kännedom om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken samt handlingsprogrammet för bevarande av nationella minoritetsspråk. Isof kommer att utvärdera dessa tematiska samråd för att se om metoden kan appliceras på fler projekt – med ambitionen att nå mer konkreta resultat samt öka möjligheterna till fördjupade samtal kring aktuella minoritetspolitiska frågor. Genom att Isof införlivar samrådsförfaranden tidigt i myndighetens arbetsprocesser ges minoritetsgrupper möjlighet att få inflytande över såväl forskningsfrågor som inriktning på projekt inom det minoritetspolitiska området. Detta är ett sätt för Isof att stärka sitt arbete i enlighet med den syn på samråd som tydliggörs i regeringens proposition

En stärkt minoritetspolitik (2017/18:199). Tillsammans med Statens kulturråd, Kungliga biblioteket och Svenska Filminstitutet har Isof under 2020 även deltagit i fem digitala samordnade samråd med företrädare för de nationella minoriteterna.

Resultatindikator: Intern kompetensutveckling

Inom Isofs uppdrag att ta fram ett förslag på handlingsprogram har myndighetens kunskaper om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken inom olika områden stärkts och fördjupats. Arbetet med programmet har inneburit kontakter med en mängd aktörer som representerar minoritetsgrupperna, men också med andra myndigheter och organisationer. Fram till dess att coronarelaterade restriktioner infördes i mars 2020 genomfördes ett antal fysiska möten med nationella minoriteter och offentliga företrädare i olika delar av landet. Det omfattande förarbetet, som innefattat ett mycket brett samrådsförfarande med minoriteterna, har gagnat Isofs verksamhet även utanför uppdraget med handlingsprogrammet.

Resultatindikator: Kompetenser vi bidragit till att utveckla hos målgrupperna

Inom Isofs rådgivningsverksamhet har frågor om de nationella minoritetsspråken, minoritetspolitik och uttolkningen av språklagen besvarats. Allmänna frågor har i huvudsak rört grundfakta om de nationella minoriteterna och språken, medan minoritetsspråkstalare har ställt mer specifika frågor kring ordval, grammatik och språkliga rättigheter. Från myndighetshåll har frågorna ofta handlat om att få hjälp med uttolkningar av språklagen eller minoritetsslagen. Sammantaget har rådgivningen bidragit till att sprida allmän kunskap om språken och hur regelverket ska tolkas. Även genom samverkansmöten, seminarier, workshoppar och kurser har Isof bidragit med kunskap och expertis som har gett målgrupperna nya insikter.

Analys och bedömning

Isof har i hög grad efterfrågats som expertorgan i uppdrag och frågor som rör de nationella minoriteternas språk och kultur. Under de senaste åren har Isof bland annat på regeringens uppdrag lämnat ett förslag på inrättande av språkcentrum för de nationella minoritetsspråken, fått rollen som värdmyndighet för Nordiska ministerrådets satsning på små språk i Norden, tagit fram förslag för handlingsprogram för bevarandet av de nationella minoritetsspråken samt i olika omgångar fått i uppdrag att fördela extra stöd till revitaliseringsinsatser. Isof har inom området även fortsatt att svara upp till behovet av vägledning och stöd hos såväl minoritetsgrupper och allmänhet som beslutsfattande myndigheter. Isof bedömer att myndigheten under kommande år kommer att få ökade uppdrag inom rollen som expert, diskussionspart och stöd i frågor som rör de nationella minoritetsspråken och ser med stor tillförsikt fram emot att axla ett antal nya uppdrag bland de förslag som har redovisats i de ovan nämnda utredningarna.

En nyckelfaktor i Isofs arbete med de nationella minoriteternas språk och kultur är att samverka och samarbeta med målgrupper och aktörer, liksom att analysera målgruppernas behov och omvärlden samt löpande utvärdera och utveckla samverkansformer.

Isof har även identifierat ett behov av att genomföra insatser inom det språkteknologiska området för att öka den generella kunskapen inom området.

2.4 Mål 4: Stärka barn- och ungdomsperspektivet i verksamheten

De kulturpolitiska mål som beslutades av riksdagen 2009 uppdrar åt alla myndigheter att uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur, vilket även regleras i barnkonventionen. Isof utvecklar och integrerar fortlöpanande ett barn- och ungdomsperspektiv i verksamheten, dels genom insamling och forskning, dels genom pedagogisk verksamhet riktad mot såväl skolor som enskilda individer. Perioden 2020–2022 ska Isof utveckla sitt arbete med att stärka barn- och ungdomsperspektivet i verksamheten.

Resultatindikator: Pedagoger används i arbetet mot barn och unga

Isof har under året inom olika delar av verksamheten regelbundet haft dialog med, tagit hjälp av och nått ut till flertalet pedagoger som bidragit till att kvalitetssäkra material och insatser för barn och unga. Isof har även en egen dialektpedagog som aktivt arbetat med barn- och ungdomsperspektivet. Till följd av coronapandemin har Isof till stor del tvingats ställa om till digital verksamhet. I stället för att ta emot fysiska besök i arkiv och göra besök på skolor har arkivvisningar och lektioner genomförts digitalt och Isof har påbörjat ett arbete med förinspelat pedagogiskt material som på ett smidigare sätt kan nå ut till ännu fler barn och unga.

Inom arbetet med språktjänsten Lexin har Isof haft en kontinuerlig dialog med ett stort antal pedagoger gällande sfi-undervisningen i Sverige. Även inom annan språkverksamhet har Isof samverkat med pedagoger, till exempel i projekten ”Skrivregler för alla” och ”Romska skrivregler”, i Språkrådsgruppen samt flera andra referensgrupper och språkgrupper inom svenska, de nationella minoritetsspråken och svenskt teckenspråk.

Isofs webbplats är en viktig plattform både för att involvera pedagoger och för att nå barn och unga med relevant kunskap inom myndighetens expertområden. På webbplatsen finns pedagogiska redskap och läromedel som ger fördjupad kunskap om språk och kulturarv, till exempel Arkivväskan, Nyord för dig i skolan och Läromedel om Sveriges nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk. Materialet och texterna har under året bearbetats och målgruppsanpassats för att kunna presenteras i ny form på Isofs nya webbplats som kommer att lanseras under 2021.

Som ett resultat av att Isof 2018 gjorde en extra utlysning av revitaliseringsbidrag med inriktning på pedagogiskt material för de nationella språken har totalt 16 nya läromedel i finska, jiddisch, meänkieli, romska och samiska under året publicerats på Isofs webb för kostnadsfri nedladdning.

I samarbete med pedagoger vid Örnsköldsviks kommun och Örnsköldsviks museum och konsthall har Isof under året börjat bearbeta sägenmaterial, som ska resultera i webbtexter riktade till barn och

unga. Dessutom har ett samarbete med Sagobygdens berättarpedagoger inletts, för att kunna sprida pedagogiskt sägenmaterial till barn och unga.

Även pedagoger och skolelever har använt Isofs ämnesspecifika rådgivningskanaler för att ställa frågor och fördjupa sina kunskaper om vårt kulturarv.

Resultatindikator: En ökad andel av våra insamlingar inkluderar barns och ungas röster

Isof har under året genom olika insatser samlat in material där barns och ungas röster är i fokus. Under våren lades frågelistan Student 2020 ut på Isofs webbplats – uppföljning av tidigare undersökningar på samma tema. Denna gång efterfrågades särskilt hur den pågående pandemin har påverkat studentfirandet. Nära 500 gymnasielever deltog i undersökningen, som är unik i sitt slag. I Isofs frågelistundersökning Lucia 2020 samlades röster om luciafirande, som ofta involverar barn och unga, med särskilt fokus på hur det har förändrats under pandemin.

I forskningsprojekten ”I rörelse” och ”Språkets roll i gentrifierings- och segregationsprocesser” har barn och unga varit en uttalad målgrupp. Inom det senare projektet har elever i grundskolan under året bidragit med sina tankar kring språk och plats, även pedagoger har intervjuats om språk och sociala processer. Under året har Isof även publicerat en studie av förnamngivningen till småbarn under 2010-talet, som väckte intresse hos medierna, samt en forskningsartikel om barns namngivning av platser där de leker. Dessutom har material om barns lekar tillförts Isofs samlingar. Såväl frågelistsvar som annat insamlat material kommer att finnas åtkomligt för vidare forskning och analys.

Analys och bedömning

Isof bedömer att arbetet med att integrera barn- och ungdomsperspektivet i verksamheten har fortflöt med gott resultat. Isof har involverat pedagoger i arbetet med att utarbeta pedagogiskt material och flera nya projekt har påbörjats med mål att tillgängliggöra arkivmaterial och publicera kunskaps- höjande webbtexter direkt till barn och unga. Isof

har även bedrivit forskningsprojekt och insamlingsverksamhet som inkluderar barns och ungas röster och som därmed återger och speglar barns och ungdomars språk och kultur i dag.

Barn- och ungdomsperspektivet är centralt även inom Isofs språkpolitiska arbete, med skillnaden att barn och unga i det arbetet ofta utgör en sekundär målgrupp. Till exempel inom språkrevitalisering handlar fortlevnaden om att få just barn och unga att upptäcka, lära sig och använda språken i vardagen, men för att komma dit är första steget ofta att diskutera och förankra förslag hos beslutsfattare samt att nå ut till föräldrar, morföräldrar, lärare och föreningar med kunskap, stöd och resurser.

Det har genomförts viktiga insatser men målet att under verksamhetsåret ytterligare stärka barn- och ungdomsperspektivet har inte nåtts i den utsträckning som Isof eftersträvade. Som en effekt av pandemin har en del arbetsinsatser riktats om för att passa en digital verksamhet, ett utvecklingsarbete som pågår in i 2021, och planerad medverkan i evenemang och skolbesök direkt riktade till barn och unga har ställts in. Den digitala omställningen har även inneburit att mer strategiska satsningar har fått skjutas upp, till exempel ny strategi för myndighetens barn- och ungdomsverksamhet.

2.5 Mål 5: Digitalt i första hand

Digitalisering i dess vida betydelse är en central del av Isof arbete och en förutsättning för såväl kunskapsförmedling och språkrådgivning som dokumentation, långsiktigt bevarande av samlingarna och forskning. Det digitala förhållningssättet ställer höga krav på att Isof bedriver verksamheten i enlighet med lagen om tillgänglighet till digital offentlig service.

Under 2020–2022 ska digitala lösningar och förmedlingssätt fortsatt vara förstahandsvalet i Isofs verksamhet, det inbegriper även metoder och arbetssätt i organisationen. Isof ska också stärka arbetet med att utveckla digitala verktyg för att sprida kunskap och tillgängliggöra arkivmaterial och språkliga resurser.

Resultatindikator: Vi har utvecklat verktyg för att förmedla, söka i och analysera material rörande språk och kulturarv i Sverige

Under året har Isof fortsatt det kontinuerliga arbetet med att utveckla, förbättra och förvalta myndighetens digitala verktyg, inklusive underliggande databaser och publika gränssnitt. Ett särskilt intensivt utvecklingsarbete har pågått kring Isofs webbplats, bland annat för att effektivisera och digitalt anpassa upplysnings- och rådgivningsverksamheten. Webbplatsen, som ska nylanseras under 2021, kommer att vara en kunskapsbank och resurstillgång för alla som jobbar med eller är intresserade av Sveriges språk och kulturarv.

Inom forskningsinfrastrukturen Nationella språkbanken har Isof under året lanserat en helt ny webbplats. Språkteknologiska verktyg har utvecklats och resultatet har presenterats på digitala konferenser och i publikationer både nationellt och internationellt.

En betaversion av ett nytt offentligt ortnamnsregister har publicerats under året. Versionen bygger på en ny sökstruktur och innehåller en hel del nya poster.

Rådgivningstjänsten Frågelådan har reviderats och även blivit lättare att navigera i. Revidering och nyutveckling av den digitala språktjänsten Klarspråkstestet har också påbörjats, med ambitionen att lansera en ny version under 2021. Även språktjänsten Risktermbanken har utvecklats och projektet fortsätter under 2021 med fokus på nya sökfunktioner, nytt användargränssnitt och kvalitetsbedömning av termposterna.

Flera av Isofs publika och sökbara karttjänster har utvecklats och förbättrats. En dialektkarta har lanserats, liksom en karta med bebyggelse- och ägonamn på Södra Öland. Sägenkartan har uppdaterats och det nordiska samarbetet har utökats. Genom ett samarbete med Riksantikvarieämbetet inom ramen för årets Hack for Heritage har öppen data från Sägenkartan använts för inspiration till framtida digitala lösningar. Den digitala kunskapsbanken över traditionell matkultur innehåller även den en karta. Under året har både webbplatsen matkult.se och matkartan byggts ut med nya kategorier och mer material.

Många utvecklingsarbeten har handlat om att hantera föråldrad teknik och uppdatera gamla lösningar. Arbetet med att tillgänglighetsanpassa Isofs digitala verktyg enligt nya lagkrav har tagit en hel del tid i anspråk.

Resultatindikator: Antal digitaliserade filer från arkivsamlingarna

Det löpande arbetet med att digitalisera arkivsamlingarna har fortsatt under året. Arbetet med att skanna och strukturera skriftliga samlingar och publikationer har fortgått, liksom konvertering och bearbetning av ljudande arkivmaterial. En del av digitaliseringsarbetet har kunnat utföras inom ramen för myndighetens samarbete med Arbetsförmedlingen, där Isof erbjuder praktik och arbetslivsriktad rehabilitering till personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Coronapandemin har dock påverkat digitaliseringstakten i viss mån, eftersom arbete hemifrån under stora delar av året har begränsat möjligheterna att komma åt och bearbeta arkivmaterial. Se tabell 3 för antal inskannade arkivfiler som har bearbetats och införlivats i digital form i accessionsregistret.

TABELL 3. INSKANNADE OCH BEARBETADE ARKIVFILER

2020	2019	2018
3 795	4 232	5 697

Källa: Accessionsregistret

Resultatindikator: Övergripande statistik och analys av innehåll och tjänster på Isofs webbplats

Webbplatsen isof.se är navet för Isofs externa digitala kommunikation. Via webbplatsen sprider Isof kunskap, ger råd och stöd och förmedlar arkivmaterial och språkliga resurser. På grund av problem med statistikverktyget Google Analytics sedan november 2019 då Isof bytte domännamn, finns ingen statistik att hämta ut för helåret 2020. Följande övergripande redovisning och analys bygger

därför på data för sista kvartalet (1 oktober 2020–31 december 2020). Under den perioden besöktes isof.se av 543 024 användare och webbplatsen hade drygt 1,1 miljoner unika sidvisningar, vilket är en ökning med närmast jämförbara period under 2019 då isof.se hade 361 471 användare och 896 971 unika sidvisningar (19 augusti–18 november 2019). Även antalet sessioner på isof.se hade ökat under perioden.

Under 2020 har fokus framför allt varit på att utveckla en ny extern webbplats, vilket medfört att inga omfattande utvecklings- eller innehållsändringar gjorts på den befintliga webbplatsen. Arbetet med den nya webbplatsen har engagerat de flesta på Isof och mycket arbete har lagts ner på att se över, gallra, uppdatera och producera nytt relevant webb-innehåll. Den nya webbplatsen ska lanseras under 2021.

Med anledning av lagen om tillgänglighet till digital offentlig service har Isof under året arbetat mycket med digital tillgänglighet. Det har även varit en central del i utvecklingen av den nya webbplatsen, och Isof har där planerat för såväl kommande åtgärder av tillgänglighetsbrister som ett löpande och integrerat tillgänglighetsarbete. Nya riktlinjer och rutinbeskrivningar i frågor som rör tillgänglighet på webbplatsen har arbetats fram och Isof har upphandlat ett tillgänglighetsverktyg som ska hjälpa till att bevaka och upprätthålla tillgängligheten på webbplatsen.

Under 2020 publicerades åtta publikationer på isof.se. Bulletinen *Klarspråk* – som under året gått från tryckt och digital distribution till enbart digital distribution – har utkommit med fyra nummer.

I början av 2020 lanserades två nya bloggar på isof.se, Språkrådsbloggen, som handlar om aktuella ord och språkfrågor i dagens svenska, samt Namnbloggen, där Isofs namnforskare skriver om ortnamn, personnamn och övriga namn. Sedan tidigare har Isof flera andra bloggar – under året har totalt 43 nya blogginlägg producerats. Sammanlagt har även 124 webbnyheter publicerats under året. Isofs blogginlägg och nyheter sprids även i sociala medier och har där genererat kommentarer, ”likes” och vidare delningar. Isofs delningar av webbinnehåll i sociala medier är också ett sätt att driva trafik till

baka till webbplatsen där myndighetens målgrupper kan hitta mer kunskap och information att fördjupa sig i.

Inför sommaren lanserades webbutställningen ”Södra Öland berättar” om namn, dialekter, sägner och andra immateriella kulturarv knutna till världsarvet Södra Ölands odlingslandskap. Under året har Isof drivit projektet ”Matkultur och levande traditioner”, och i samband med det har temawebbsplatsen matkult.se utökats med innehåll i form av artiklar, recept och arkivuppteckningar. Förteckningen Levande traditioner har utökats med nio nya poster, bland dem kroppkakor, mångkulturella almanackan, Hammarkullekarnevalen, cirkus och semlor.

Via Isofs webbplats har målgrupperna kommit åt Isofs arkivtjänster och språktjänster, varav Frågelådan i svenska har varit den mest välbesökta tjänsten under året

Analys och bedömning

Isof bedömer att myndigheten under året i hög grad har bidragit till att uppfylla målet om digitalt i första hand. Kunskapsspridning och rådgivning har under året skett via digitala verktyg och tjänster, digitala konferenser och webinarier, e-publikationer, webbinnehåll i form av till exempel bloggar, utställningar och nyheter samt aktiv närvaro i sociala medier samt lanseringen av en egen podd. Insamling har i första hand skett via webbfrågelistor och video- och telefonintervjuer.

Coronapandemins inverkan på samhället och Isof har lett till en snabb digital omställning när det gäller att hålla möten och arrangera evenemang, vilket bland annat ökat den digitala kompetensen bland Isofs medarbetare och bidragit till nya digitala metoder och arbetssätt på myndigheten.

Att digitalisera kulturarvet är ytterst en fråga om demokrati, öppenhet och tillgänglighet – alla medborgare ska kunna ta del av det kulturarv som format och formar vår samtid och framtid. Isofs mångåriga arbete med att digitalisera arkivmaterial har lett till att en stor del av såväl ljudande som skriftligt material nu finns i digital form. Isof bedömer därför att det framöver bör ske en satsning på att

tillgängliggöra och förmedla materialet så att Isofs målgrupper kan ta del av det.

Isofs samarbete med Arbetsförmedlingen, inom uppdraget att erbjuda praktik eller tidsbegränsad anställning till personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, har fungerat framgångsrikt för arbetstagarna och samtidigt bidragit till Isofs digitaliseringsarbete. Med ytterligare resurser skulle Isof kunna utveckla och etablera en digitaliseringsverksamhet som ger fler personer en trygg väg in i arbetslivet.

Isof behöver fortsätta arbetet med att effektivisera den allmänna rådgivningsverksamheten genom att utveckla moderna digitala lösningar som kan hantera och publicera inkommande frågor och utgående svar, liksom avancerad bearbetning och förmedling av rekommendationer.

En fortsatt utmaning för Isof i arbetet med digitala verktyg och lösningar är att hantera så kallad teknisk skuld och föråldrad teknik samt anpassa publika tjänster och verktyg efter de nu lagstadgade tillgänglighetskraven.

2.6 Mål 6: Isof är en hållbar arbetsplats

Isof ska vara en hållbar och attraktiv arbetsplats som innehar medarbetarnas, omvärldens och uppdragsgivarens förtroende. En hållbar arbetsplats präglas av medarbetare som trivs och mår bra, en ekonomi i balans, tydliga mål, ordning och reda, regelefterlevnad och en god förvaltning som uppfyller kraven vid externa granskningar. För att bli en mer hållbar arbetsplats ska det systematiska arbetsmiljöarbetet stärkas, arbetet med Isofs miljömål och efterlevnaden av riktlinjer och policyer ska stärkas genom dialog på avdelningsmöten och tydlig och lättillgänglig information på Isofs intranät.

Resultatindikator: Frisknärvaro

Covid-19-pandemin har i hög utsträckning påverkat såväl medarbetare som verksamhet under 2020. Ett fåtal medarbetare har under året insjuknat i covid-19, men tack vare tydliga rutiner för de få medarbetare som behövt arbeta på kontoren har

Isof på arbetsplatsen lyckats undvika smittspridning av såväl covid-19 som andra sjukdomar. Detta syns i statistiken för frisktalet, det vill säga andel medarbetare som har högst fem sjukfrånvarodagar under ett kalenderår. Frisknärvaron har under 2020 varit 66 procent. Detta innebär att nästan två tredjedelar av myndighetens medarbetare har haft högst fem sjukfrånvarodagar under året.

Under 2020 var sjuktalet 2,99 procent, vilket är en fortsatt nedgång från 2019 (3,8 procent).

Resultatindikator: Upplevd hög arbetsbelastning/känsla av stress ska minska

Under hösten 2020 gjordes en kortare uppföljning av 2019 års medarbetarenkät, i vilken arbetsbelastningen då upplevdes som hög. Årets uppföljning pekar på att medarbetare fortfarande har haft svårt att hitta en balans mellan arbete och fritid, inte minst när arbetet till största delen har skett hemifrån.

Under senhösten införde Isof en så kallad friskvårdslunch, som kommer att gälla så länge myndigheten omfattas av restriktioner om arbete på kontoren. Den normala lunchtiden på 30 minuter har utökats med ytterligare 30 minuter per dag för att möjliggöra för alla att få en välbehövlig paus och tillfälle att komma ut i dagsljus.

Samtliga chefer och skyddsombud har deltagit i en gemensam utbildningsinsats genom Partsrådet i Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) och Organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA).

Resultatindikator: Interna stödsystem upplevs välfungerande av användarna

Med stöd av Statens servicecenter har Isof under hösten 2020 övergått till ett nytt lönesystem som ger såväl chefer som medarbetare bättre överblick över lönerelaterade uppgifter. Det nya systemet innebär ökat medarbetaransvar genom egenrapportering, därför har även kompetenshöjande insatser genomförts för att skapa bättre rutiner. Isof har ännu inte kunnat mäta hur systemet upplevs av medarbetarna, men kan se att uppgifter i högre grad än tidigare registreras som de ska.

Resultatindikator: En kompetensförsörjningsplan för myndigheten är formulerad och implementerad

Att ta fram en kompetensförsörjningsplan ingår i Isofs treåriga verksamhetsplan. Arbetet kommer att genomföras under 2021–2022, med sikte på att identifiera de kompetenser som är viktiga för Isof i framtida uppdrag.

Resultatindikator: Myndighetens miljömål är uppfyllda

Isofs miljömål för 2020–2022 är att minska elförbrukningen, minska koldioxidutsläppen samt öka miljömedvetenheten på myndigheten. Under året har flera insatser genomförts inom ramen för miljöarbetet. Ett systematiskt miljöarbete har påbörjats och en miljösamordnare samt miljögrupp har tillsatts för att driva detta arbete. Miljögruppen har haft månatliga möten och samordnaren har haft kontinuerlig avstämning med generaldirektören, vilket bidragit till att hålla liv i miljöfrågorna.

Isof har med fastighetsägarna diskuterat åtgärder som kan minska elförbrukningen samt haft en aktiv dialog med upphandlad resebyrå om hur av resors miljöpåverkan kan minskas. Miljöhänsyn har även tagits vid förhandlingarna om Isofs nya lokaler i Göteborg, samt när interna riktlinjer kring möten och resor har utarbetats.

Resultatindikator: Myndighetens miljöpolicy är känd av alla medarbetare

Isofs ny tillsatta miljögrupp har under året genomfört en första enkätundersökning för att mäta och öka miljömedvetenheten bland myndighetens anställda. I enkäten angav 64,1 procent av de som svarade (87 procent av Isofs anställda) att de känner till innehållet i Isofs miljöpolicy. Resultatet tyder på att det stärkta miljöarbetet på Isof snabbt har fått ett visst genomslag och svarsfrekvensen visar på engagemang i frågan.

Resultatindikator: Myndigheten är godkänd vid externa granskningar

Isof införde inför 2020 obligatoriska internkoder samt upprättade en ny redovisningshandledning till stöd för myndighetens medarbetare. Syftet med handledningen är att minska risken för felaktigt registrerade transaktioner i främst lönesystemet, men även i ekonomisystemet. Detta har gett önskad effekt i form av en märkbar minskning av felaktiga transaktioner i både löne- och ekonomisystemet.

Under 2020 har Arbetsmiljöverket genomfört inspektioner vid Avdelningen för arkiv och forskning i Göteborg. Motsvarande inspektioner förväntas genomföras för verksamheterna i Uppsala och Stockholm under 2021. I inspektionsutlåtandet för verksamheten i Göteborg har Isof fått värdefull återkoppling om att ytterligare förtydliga rutiner för riskbedömningar och incidentrapportering liksom att förtydliga ansvar för arbetsuppgifter inom arbetsmiljöområdet.

Resultatindikator: Styrande dokument

Isof har under året aktivt arbetat med att se över och uppdatera eller ta fram nya interna styrdokument, sammanlagt har tio policyer och riktlinjer fastställts. En tydligare process för att förankra Isofs policyer och riktlinjer har påbörjats där fokus ligger på att skapa lättillgänglig information som är väl känd av samtliga medarbetare och som har en hög trovärdighet och efterlevnad.

Analys och bedömning

Coronapandemins fulla inverkan på verksamhet och medarbetare har ännu inte kunnat mätas, men den snabba omställningen till en digital verksamhet där en stor del av arbetet har utförts hemifrån har med all säkerhet påverkat myndigheten på olika sätt. Trots en krävande arbetssituation under pandemin har flera framsteg skett under året vad gäller målet om en hållbar arbetsplats. Former för digital internkommunikation har utvecklats och bidragit till en bättre dialog i verksamheten, exempelvis ge-

nom regelbundna digitala möten för hela myndigheten, vilka har letts av generaldirektören.

Isofs miljöarbete har stärkts och bidragit till att miljömålen är delvis uppfyllda. Även arbetsmiljöarbetet har intensifierats och frisknärvaron på myndigheten har varit hög samtidigt som sjuktalet sjunkit.

I arbetet med att ta fram en ny kompetensförsörjningsplan behöver särskilt fokus läggas vid att analysera orsaken till att Isof vid externa utlysningar får stor obalans mellan antalet kvinnor och män som söker myndighetens utlysta tjänster. Under 2020 var fördelningen på sökande 70 procent kvinnor och 30 procent män.

3. Särskilda uppdrag och återrapportering

I kapitel tre återrapporteras uppgifter enligt kraven i Isofs regleringsbrev samt särskilda regeringsuppdrag som pågått under 2020.

3.1 Åtgärder för nationella minoriteter, redovisning av ärenden, anslag 7:1

I detta avsnitt redogörs för Isofs arbete med bidragsärenden enligt anslag 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter.

Vid den ordinarie utlysningen av revitaliseringsbidrag (3 500 000 kronor) i januari 2020 inkom 84 ansökningar. Det är en markant ökning från 2019 då 61 ansökningar mottogs (tabell 4). Medel beviljades till 50 projekt. Bland de beviljade projekten fanns aktiviteter som språkbadsläger och språkfamiljeläger, språkkurser, skrivartävlingar, orddata-

basarbete, mentorsprogram och flera andra projekt med fokus barn och unga.

I juli tilldelades Isof ytterligare två miljoner kronor för att stödja arbetet med språkrevitalisering. I och med att antalet ansökningar vid den ordinarie utlysningen var mycket stort fattades beslut om att se över de inkomna ansökningarna och fördela medlen mellan projekt som endast beviljats del av ansökt belopp och projekt som inte beviljats medel. Av återbetalda medel (84 624 kronor) tillfördes 34 000 kronor bidragsmedlen, medan 50 000 kronor lades på förvaltning. Totalt delades 2 034 000 kronor ut vid den extra utlysningen. 26 projekt beviljades medel, varav 8 var som inte tidigare mottagit stöd. Hur bidragsmedlen sammantaget fördelades mellan de nationella minoritetsspråken visas i tabell 5.

Av de projekt som beviljats bidrag under 2019 och 2020 har runt 40 procent under året begärt förlängning av projekttiden på grund av den pågående covid-19 pandemin.

Kostnaderna för behandling och beredning av bidragsärenden redovisas i tabell 6.

TABELL 4. ANTAL BIDRAGSÄRENDEN

	2020	2019	2018
Ordinarie utlysning	84	61	50
Extrautlysning	26	24	-

Källa: Isofs diarium

**TABELL 5. FÖRDELNING AV BIDRAG 2020
- ANSLAG 7:1 ÅTGÄRDER FÖR NATIONELLA MINORITETER**

Språk	Antal projekt som beviljats medel	Återbetalda bidrag från tidigare år (tkr)	Utbetalda bidrag (tkr)	Utbetalt nettobelopp (tkr)
Finska	21		1 162	1 162
Jiddisch	3		345	345
Meänkieli	6	-50	680	630
Romska	12	-35	1 529	1 494
Samiska	11		1 386	1 386
Flerspråkiga	5		432	432
Summa	58	-85	5 534	5 449

Källa: Isofs diarium

TABELL 6. KOSTNAD* FÖR BEHANDLING AV BIDRAGSÄRENDEN 2020

Kategori	Kvantitet	Kostnad	Antal ärenden	Kostnad per ärende
Personal, Isof	486 arbetstimmar	221 575 kr		
Referensgrupp	6 personer, arvoden	47 395 kr		
Totalt		268 970 kr	110	2 445 kr

Källa: Isofs diarium

*Kostnaden avser endast arbetet med behandling och beredning inför beslut om bidrag till stöd för revitalisering av de nationella minoritetsspråken.

3.2 Lokalkostnader

Isofs lokalkostnader har under 2020 ökat med ungefär fyra procent jämfört med föregående år.

Ökningen beror främst på ny hyresnivå för lokalerna i Göteborg (april 2020) och att hyresavtalen för lokalerna i Uppsala, Stockholm har fått nya hyror enligt indextillägg. Under 2020 har Isof fört dialog med Riksarkivet i Göteborg om lokalsamarbete, vilket resulterat i att myndigheterna i december tecknade hyresavtal som innebär att Isof under 2021 flyttar verksamheten från befintliga lokaler på Vallgatan, till Riksarkivet på Arkivgatan. Själva flytten kommer att medföra en del merkostnader, men på längre sikt innebär lokalsamarbetet lägre hyra för Isof, och en verksamhetsmässig fördel för båda myndigheterna.

Kostnaden för lokaler redovisas i tabell 7.

3.3 Avgiftsbelagd verksamhet

Intäkter för avgiftsbelagd verksamhet har ökat med 19 procent jämfört med 2019.

Under 2020 har intäktsposten utbildning och konferenser ökat med ca 69 procent. Detta härrör till största del från Nordisk Klarspråkskonferens. Intäkter av royalties har ökat med ca 56 procent jämfört med 2019, eftersom Isof fått en royalty för texter publicerade i Nationalencyklopedin.

Försäljning av publikationer är den största intäktsposten, där Lexin står för den enskilt största delen. Lexin är tvåspråkiga ordböcker som främst används i undervisning för personer som har annat språk än svenska som modersmål. Försäljningsintäkterna av Lexin har dock sjunkit med 40 procent jämfört med 2019.

För år 2020 finns inga avgiftsintäkter med full kostnadstäckning.

TABELL 7. LOKALKOSTNADER (tkr)

	Hyra	El och upp- värmning	Reparationer och underhåll	Övriga drifts- kostnader	Totalt
Akademiska hus Uppsala AB	4 027	78		314	4 419
Vasakronan AB, Göteborg	1 763	36		98	1 897
Hiby AB/Novi Real Estate, Stockholm	1 563	147		116	1 826
Riksarkivet i Lund	24				24
Övriga kostnader (Riksarkivet i Uppsala)	18				18
Summa	7 395	261	0	528	8 184

Källa: Ekonomisystemet Unit4-ERP

3.4 Sponsringsintäkter

Isof hade inga sponsringsintäkter under 2020.

3.5 Bidragsintäkter

Isof får årligen intäkter genom bidrag för forskning och uppdrag från privata och offentliga forskningsfinansiärer, samt bidrag från Arbetsförmedlingen.

Bidragen förstärker myndighetens resurser och skapar möjlighet till forskning och projekt som annars inte skulle kunnat genomföras. Projekten är många gånger samarbeten med lärosäten eller forskningsinstitut.

Under 2020 ökade Isofs intäkter av bidrag med 1 483 tkr jämfört med 2019. Bidragen från universitet och högskolor är på samma nivå som 2019, men bidragen från andra myndigheter och andra organisationer är högre.

Projektet ”Matkultur och levande traditioner” har upplupna bidragsmedel på 1 035 tkr, medel rekvideras från Jordbruksverket 2021.

Isof har fått 2 190 tkr från Riksbankens jubileumsfond i fortsatta medel för det pågående samverkansprojektet ”TillTal”, där Kungliga Tekniska högskolan och Riksarkivet har rekviderat 933 tkr från Isof.

Projektet ”Små språk i Norden”, där Isof samordnar den nordiska satsningen för att lyfta de mindre språken i Norden, har rekviderat 1 732 tkr från Nordiska ministerrådet.

Projektet ”Nationella språkbanken” bidrar till myndighetens intäkter samtidigt som det medför ekonomiska åtaganden för Isof. Projektet delfinansieras av Vetenskapsrådet och genomförs i samarbete med nio andra myndigheter, varav sju är universitet eller högskolor.

Isof har fått externa medel för forskningsprojekt och externa konferenser. Myndigheten har också fått bidrag från Arbetsförmedlingen i form av anställningsstöd.

Rekvirering av medel för arbetsmarknadsinsatser sker i samband med redovisning av utbetalda löner.

3.6 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet, anslag 1:4

Isofs forskning har under året bedrivits både som långsiktig grundforskning inom ramanslaget och som projektbaserad forskning, finansierade genom medel för forsknings- och utvecklingsinsatser (FoU) eller genom externa forskningsfinansiärer som Riksbankens Jubileumsfond och Vetenskapsrådet. Forskningen har skett i nära samarbete med lärosäten, bland andra Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Kungliga Tekniska högskolan och Örebro universitet.

Medel från anslaget 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet ap 11 har utlysts internt. Ansökningarna har utvärderats av Isofs forskningsgrupp, som även gett förslag till beslut om fördelning. Förslagen grundar sig på Isofs riktlinjer för FoU-ansökningar, där de primära grunderna för bedömning och rangordning är: vetenskaplig kvalitet och i vilken mån projektförslagen förhåller sig till de prioriterade områdena för forskning och utveckling vid Isof. De prioriterade områdena för 2019–2021 är: I) Urbanisering och dess effekter på stad och landsbygd, II) Barn och unga, III) Flerspråkighet och migration, IV) Digital humaniora. FoU-projekt som beviljats medel 2020 visas i tabell 8.

TABELL 8. PROJEKT SOM FINANSIERATS MED FOU-MEDEL 2020

Beskrivning	Belopp (kr)
I rörelse	716 850
Språklig normtillägna	200 300
Termer och ord i stilbeskrivning	182 300
Utarbeta ansökan om externa anslag för tvärvetenskapligt forskningsprojekt	160 150
Vetenskaplig workshop om transkribering	32 400
Totalsumma	1 292 000

Källa: Ekonomisystemet Unit 4

De språkligt inriktade FoU-projekten har varit mycket tätt knutna till Isofs språkrådgivningsverksamhet, i synnerhet till *Språkriktighetsboken*. *Språkriktighetsboken* diskuterar, normerar och ger konkreta förslag på hur man ska hantera vanliga språkliga problem som allmänhet och professionella språkarbetare återkommande har. Boken används av såväl skolor och högskolor som av redaktioner och språkkonsulter, och är ett konkret exempel på hur kulturområdet, med språket som verktyg, gynnas av forskningsprojekten. Forskningsprojekten bidrar till arbetet med *Språkriktighetsboken* genom att de utreder tradition, teori, norm och bruk bakom vanliga språkfrågor. Ofta krävs omfattande underlag från kompetens som inte finns inom Isof, varför externa forskare med specialkompetens behövs. Så har till exempel attityden till flerspråkighet och inlånade ord undersökts sociolingvistiskt, pluralformer av substantiv utretts och normeringsideologier undersökts.

”I rörelse” är en långsiktig satsning som med FoU-medel kunde inledas 2020. Satsningen innebär i sitt första skede utvecklingen av en digital karta (med tillhörande kunskapsbank) som ska vara åtkomlig för alla via Isofs webbplats, och vars syfte är att visualisera de migrationer till, från och inom Sverige som i olika former finns beskrivna i Isofs arkiv.

Även projektet crowdsourcing bidrar till utveckling av Isofs digitala tjänster.

Medan ramanslaget täcker en del av den grundforskning som gör att Isofs expertroll kan befästas och upprätthållas, har de medel som tilldelats genom FoU gett myndigheten möjlighet att utveckla särskilt angelägna delar av sina kunskapsområden, i synnerhet genom möjligheten att tillföra extern kompetens. FoU-medlen har därmed bidragit till att bredda forskningen såväl inom Isof som i vetenskapssamhället i stort, eftersom möjlighet till fördjupning i särskilt angelägna och aktuella samhällsfrågor inte nödvändigtvis kan utföras inom arbetet på de svenska lärosätena. Till exempel har FoU-projekt inom det svenska språket och praktisk språknormering tillfört vetenskapssamhället viktiga resultat, eftersom akademien inte ägnar sig åt normering i någon större omfattning.

Av tilldelade forskningsmedel har Isof lämnat tillbaka ca 30 procent, eftersom delar av de planerade forskningsinsatserna inte har kunnat genomföras på grund av pandemin.

3.7 Agenda 2030

Isof har genom sin verksamhet på olika sätt bidragit till Sveriges genomförande av FN:s globala hållbarhetsmål Agenda 2030 – dels genom det interna miljöarbetet, dels genom externa insatser. Under året har Isof fastställt miljömål för myndigheten för perioden 2020–2022. En miljösamordnare har utsetts och en miljögrupp har tillsatts med en representant från varje avdelning på myndigheten. Detta har bidragit till att Isof integrerat hållbarhetsarbetet i verksamhetsplaneringen och att Agenda 2030 därmed fått en mer framskjuten position i myndighetens dagliga arbete.

Att minska energiförbrukningen och antalet resor bidrar till det globala målet att bekämpa klimatförändringen. Under året har Isofs miljögrupp bidragit med förslag och synpunkter i förhandlingar med fastighetsägarna, samt involverats i arbetet med en ny rese- och mötespolicy, där miljövänliga rese-sätt nu fått tydligare fokus. Isof har även infört en årligt återkommande digital städdag samt genomfört en enkätundersökning bland medarbetarna för att få kunskap om vanor kopplade till e-post och digital kommunikation. En effekt av enkäten är ökad medvetenhet hos medarbetarna om att även digitala arbetssätt påverkar miljön. Undersökningen utgör även ett underlag inför det fortsatta arbetet med Isofs miljömål att minska energiförbrukningen, där en insats är att minska belastningen på Isofs servrar. Som en effekt av coronapandemin har Isofs miljömål att minska antalet resor till förmån för digitala möten uppfyllts i mycket hög utsträckning perioden april–december 2020.

Isofs utåtriktade verksamhet bidrar till de globala målen om fredliga och inkluderande samhällen (Agenda 2030-mål 16) samt om god utbildning för alla (Agenda 2030-mål 4). Isofs arbete med Unescos konvention om trygghet av det immateriella kulturarvet är en väg till att skapa förståelse och bygga fred. Unescoarbetet har även ökat med-

vetenheten om lokalt och/eller historiskt förankrad kunskap och erfarenhet. Ur Isofs perspektiv är det viktigt att forskning och innovation inom området ger utrymme att bevara och sprida kunskap kring historiska metoder för resurshushållning, vilket kan leda till ett mer hållbart nyttjande av våra naturresurser i dag. Ett exempel på sådan kunskapsspridning är Isofs tvärssektoriella projektet kring traditionell småskalig matkultur. Genom arbetet med immateriella kulturarv har Isof bidragit till att kulturell mångfald och uttryck från det förflutna blir tillgängliga nu och i framtiden.

Språk är grunden för all utbildning och kommunikation. Genom Isofs klarspraksarbete, arbetet med de nationella minoritetsspråken och svenskt teckenspråk samt med Lexin och tolkordlistor, har myndigheten bidragit till att fler får tillgång till information och utbildning på ett språk som de förstår. Detta arbete bidrar såväl till Agenda 2030-mål 4 (i synnerhet punkt 4.a) som till Agenda 2030-mål 16 (särskilt punkterna 16.3, 16.6 och 16.7).

3.8 Romsk inkludering

Isofs arbete med romsk inkludering grundar sig i Regeringens skrivelse 2011/12:56 En samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering 2012–2032. Skrivelsen lyfter bland annat fram Isofs språkvårdande insatser för att utveckla det romska språket i Sverige samt uppdraget att öka romernas kunskaper om revitalisering.

Vid Isofs ordinarie utlysning av revitaliseringsbidrag 2020 ansökte 22 romska föreningar om projektbidrag, varav 11 projekt beviljades medel. Den tilldelade summan uppgick till 32 procent av den totala bidragssumman. Under höstens extra utlysning av projektbidrag fick 6 av de romska projekten ett tillskott och ytterligare 1 projekt kunde starta. Många av de projekt som fått revitaliseringsbidrag syftar till att stärka barns och ungas kunskaper om det romska språket, den romska kulturen och dess traditioner. Sammantaget har projekten ökat förutsättningarna för att det romska språket synliggörs, bevaras och utvecklas.

I samverkan med Skolverket ordnade Isof konferensen Romani chib – nu och i framtiden. Kon-

ferensen, som riktade sig till både aktiva och blivande modersmållärare, varvade föreläsningar och workshoppar med diskussioner och erfarenhetsutbyte. 29 deltagare kom från i stort sett hela Sverige och 24 av dem arbetade som modersmållärare.

Sedan 2019 har Isof regelbundna samråd med talare av romska och under 2020 genomfördes samråden tillsammans med Statens kulturråd, Kungliga biblioteket och Svenska Filminstitutet. Bland de frågor som ventilerades finns det handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken som Isof lämnade in till regeringen i september 2020, Sifos undersökning om allmänhetens kunskap om nationella minoriteter samt Isofs arbete med romska skrivregler. Arbetet med romska skrivregler syftar till att göra jämförelser mellan de olika romska dialekterna som talas i Sverige och komma överens om ett enhetligt skriftspråk, trots olikheterna i dialekterna. I förlängningen handlar det om att få till stånd en statushöjning av språket och stärka språkbärandarnas möjligheter att uttrycka sig i skrift.

Under året har flera ordlistor i romska producerats och spridits till målgrupperna, bland annat en socialordlista på tre romska dialekter, en omsorgsordlista på resanderomska samt en coronaordlista. Som stöd i arbetet med de romska skrivreglerna och socialordlistorna finns en arbetsgrupp, en granskningsgrupp och en expertgrupp med representanter från romska dialektgrupper. Isof har dessutom en referensgrupp med romska talare som har till uppgift att diskutera myndighetens arbete inom det romska språket och sprida kunskapen vidare.

3.9 Kultur i hela landet

Isof har under året på flera sätt medverkat till att kulturen ska komma fler till del i hela landet. Myndigheten har samverkat med aktörer i civilsamhället för att nå ut till fler målgrupper och enskilda personer. Med anledning av pandemin har många av medarbetarnas planerade föredrag hos museer, hembygdsföreningar och organisationer ställts in, men vissa föredrag och evenemang ägde rum i början av året och andra har kunnat genomföras digitalt. De föredrag som Isofs medarbetare hållit på kulturhus och museer i olika delar av Sverige har bland

annat handlat om gastar, gengångare och zombier, om äldre jultraditioner samt om folktrons väsen i såväl Västerbotten och Tornedalen som Jämtland och Härjedalen samt Dalarna. Medarbetare har även medverkat som sakkunniga och experter inom flera myndighetssamarbeten, nätverk, kommittéer och samråd i syfte att lyfta aktuella frågor, driva projekt och genomföra utvecklingsinsatser till gagn för medborgare och minoritetsgrupper. Isof har anordnat digitala föredrag, workshoppar och kurser för studenter och yrkesverksamma på universitet, kommuner och myndigheter. Isofs samverkan med aktörer i civilsamhället och offentlig sektor har förbättrat förutsättningarna för att kunskap och resurser inom språk och kulturarv upptäcks av och kommer fler till del i landet.

Genom Isofs webbplats och digitala verktyg i form av arkiv- och språktjänster har myndigheten kunnat nå ut till såväl en bred allmänhet som specifika målgrupper i hela landet. Ett aktivt arbete i Isofs kanaler i sociala medier har ytterligare breddat kunskapsspridningen. Isofs verksamhet och expertområden har, liksom tidigare år, intresserat Sveriges lokala, regionala och nationella medier och Isofs experter har medverkat frekvent i intervjuer samt i stående inslag i radio, tv, tidningar och andra medier. Isofs medverkan och synlighet i medier har lett till att fler människor i Sverige hittat till Isofs webbplats och kunnat ta del av kunskap, råd, stöd och tjänster.

Isofs arbete med öppna frågelistor och enkäter på webbplatsen har gett enskilda människor möjlighet att bidra med sina berättelser och erfarenheter till Isofs arkiv – Sveriges gemensamma minnesbank. Även rådgivnings- och arkivverksamheten har varit betydelsefull för många enskilda personer som kunnat få svar på frågor om sitt kulturarv, sin historia eller sitt språk.

Den digitala omställning som pandemin har lett till har under året ökat Isofs digitala kompetens och erfarenhet av att arrangera digitala föredrag, evenemang och arkivvisningar. Det i sin tur har medfört att fler människor i hela landet har haft möjlighet att ta del av Isofs expertis.

3.10 Uppdrag att utarbeta förslag till handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken

I juli 2019 fick Isof regeringens uppdrag att ta fram ett långsiktigt handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken i de delar som rör finska, meänkieli, jiddisch och romska. Syftet med handlingsprogrammet är att främja de nationella minoritetsspråkens möjlighet att revitaliseras och fortsätta vara levande språk i Sverige. Isof har utarbetat handlingsprogrammet med utgångspunkt i regeringens skrivelse 2017/18:282 Nystart för en stärkt minoritetspolitik, och har under arbetets gång fört en dialog med bland andra Länsstyrelsen i Stockholms län, Sametinget, Skolverket och Statens kulturråd samt haft omfattande samråd med de nationella minoriteterna.

Arbetet under 2019 fokuserade på att samla in synpunkter och erfarenheter från de nationella minoriteterna och andra aktörer. Våren 2020 koncentrerades arbetet på att strukturera och formulera själva handlingsprogrammet.

Handlingsprogrammet består av 81 förslag på åtgärder inom områdena information och kunskapsspridning, språkvård och praktisk revitalisering, utbildning, folkbildning, kultur samt det digitala samhället. Förslagen kan utföras på kort eller på lång sikt. En del insatser är tydligt avgränsade och detaljerade och bör kunna beslutas och implementeras direkt. Sådana förslag handlar till exempel om att utveckla en obligatorisk webbutbildning för offentliganställda i syfte att öka kunskapen och medvetenheten om de nationella minoritetsspråken, eller att inrätta ett produktionsstöd för att underlätta och främja produktionen av läromedel på och om de nationella minoritetsspråken.

Andra förslag är mer omfattande och kräver längre tid att förverkliga, vilket beror på att minoritetspolitiken inte utvecklats lika långt inom dessa områden. Det gäller till exempel utbildningsområdet, där det finns behov av att öka möjligheterna för barn och unga, liksom vuxna, att studera de nationella minoritetsspråken på olika nivåer och stadier

av livet. Ett annat centralt förslag är att på försök och i nära samråd med minoriteterna etablera förvaltningsområden för jiddisch och romska i syfte att stärka efterlevnaden av minoritetslagens grundskydd.

Det färdiga handlingsprogrammet lämnades till regeringen den 4 september 2020, efter att inlämningsdatumet blivit senarelagt från maj samma år.

3.11 Uppdrag till statliga myndigheter att fortsätta ta emot nyanlända arbetssökande för praktik 2019 och 2020 m.m.

De statliga myndigheterna har fått regeringens uppdrag att erbjuda jobb med lägre kvalifikationskrav åt personer som står långt från arbetsmarknaden och på så vis förbättra deras framtida jobbchanser.

Isof har inte haft nyanlända arbetssökande för praktik under 2019 och 2020. Uppdraget redovisades till Statskontoret den 1 april 2020.

3.12 Uppdrag till statliga myndigheter att fortsätta ta emot personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för praktik 2019 och 2020 m.m.

De statliga myndigheterna har fått regeringens uppdrag att erbjuda jobb med lägre kvalifikationskrav åt personer som står långt från arbetsmarknaden och på så vis förbättra deras framtida jobbchanser.

Under 2019 startade Isof ett sysselsättningsprogram för den aktuella målgruppen och i samarbete med Arbetsförmedlingen kunde tre personer påbörja praktik och arbetsträning. Under 2020 har praktiken successivt trappats upp och två av deltagarna i programmet erbjuds under hösten visstidsanställningar. Arbetsuppgifterna har varit digitalisering, taggning, transkribering och webbpublicering. Isof bedömer att alla tre deltagare har kommit närmare arbetsmarknaden genom insatserna.

Utöver att erbjuda sysselsättning via ovanstående program har Isof haft ytterligare sex personer an-

ställda med olika former av anställningsstöd. En av dem har under 2020 erbjudits tillsvidareanställning.

Sammanfattningsvis har insatserna som kunnat utföras inom ramen för sysselsättningsprogram och anställningsstöd bidragit till en betydande resursförstärkning (12,5 procent i förhållande till Isofs totala antal tillsvidareanställda) och skapat ett stort mervärde för Isof.

Uppdraget redovisades till Statskontoret den 1 april 2020.

3.13 Förhållanden av väsentlig betydelse

Covid-19 – pandemins effekter och konsekvenser

De nationella rekommendationerna för att minska smittspridningen av covid-19 har i hög grad påverkat Isofs samtliga anställda och i stor utsträckning den verksamhet som bedrivits under året. När riskbedömningen för allmän smittspridning i Sverige höjdes från låg till måttlig den 2 mars 2020 satte generaldirektören ihop en tillfällig covid-19-krisgrupp, som redan samma dag gick ut med information till alla medarbetare via myndighetens intranät samt genom avdelningscheferna. Därefter implementerade Isof snabbt en intern struktur för att hantera och kommunicera rekommendationer och restriktioner kopplat till covid-19. Sedan Folkhälsomyndigheten i mitten av mars rekommenderade arbete hemifrån har majoriteten av Isofs medarbetare arbetat på distans, med undantag för de medarbetare som haft arbetsuppgifter som måste utföras på kontoren samt medarbetare som av arbetsmiljöskäl behövt vara på arbetsplatsen. I takt med att restriktionerna har skärpts har även Isof vidtagit åtgärder för att ytterligare minska personalnärvaron på kontoren.

Digitala samarbetsformer

Tack vare att Isof redan före pandemin hade bra förutsättningar för att kunna bedriva digital verksamhet kunde omställningen till arbete hemifrån med digitala möten och samarbetsformer ske relativt snabbt och problemfritt. Stora delar av verksam-

heten har kunnat fortgå, om än i nya former, och Isof har inte behövt hålla stängt. Ett fortsatt öppet-hållande för att säkerställa allmänhetens tillgång till allmänna handlingar har varit möjligt tack vare flexibilitet bland medarbetarna där omställning i arbetssätt och coronaanpassad schemaläggning har varit viktiga faktorer. Ett fåtal planerade fysiska evenemang har ställts in under året, i övrigt har externa seminarier, konferenser, föreläsningar och möten kunnat genomföras digitalt.

Under perioder har Isof begränsat möjligheten till fysiska arkivbesök, men åtkomst till arkiven har lösts genom att Isof har tillhandahållit befintligt digitalt arkivmaterial samt genomfört digitala visningar och studiebesök. Arkivmaterial har vid förfrågningar även kunnat digitaliseras och förmedlas direkt, i den mån myndigheten kunnat garantera bemanning. Isof har dock inte haft ekonomiska, tekniska eller personella resurser att kunna erbjuda digital förmedling fullt ut.

Nya digitala samarbetsformer, internt och externt, har överlag fungerat bra och bidragit till att öka den digitala kompetensen och mognaden på Isof. Flera medarbetare har upplevt distansarbetet som positivt och välfungerande, andra har upplevt sig mer begränsade av att inte kunna träffas fysiskt. Isof har under perioden internt informerat om arbetsmiljöregler vid distansarbete, tillhandahållit stöd om hur man arrangerar digitala evenemang samt publicerat tips och råd för en hållbar digital arbetsmiljö. Isof har även köpt in webbkameror och headset så att samtliga medarbetare kan använda dessa vid arbete hemifrån eller på kontoret och möjliggjort för medarbetare att låna hem skärmar, tangentbord, stolar och annan nödvändig utrustning. Dessutom har friskvårdsinsatser genomförts för att uppmuntra rörelse och nödvändiga pauser, till exempel friskvårdslunch som innebär en halvtimmes utökning av den normala lunchtiden till totalt en timme.

Tidigt under pandemin ställde Isofs kunskaps-spridande verksamhet tydligt om till att aktivt bidra med kunskap och information som kunde vara till nytta i pandemin. På Isofs webbplats publicerades bland annat råd och rekommendationer om hur man, utifrån klarspråk och tillgänglighet, utformar

informationstexter, liksom blogginlägg om behovet av krisinformation på andra språk än svenska samt en bloggserie om ord i coronans spår, i syfte att förklara centrala ord och begrepp som förekommit i nyhetsrapporteringen eller hos ansvariga myndigheter. Språkråd kopplade till pandemin har publicerats, liksom coronaordlistor på finska, jiddisch och romska. Isof har även via webbfrågelistor samlat in samtidsberättelser om hur människor i Sverige upplevt pandemin, så att dessa erfarenheter bevaras till eftervärlden. Andra frågelistor har dokumenterat människors upplevelse av pandemin i relation till olika högtider och firanden. Isof började tidigt under pandemin samlat in data från centrala offentliga aktörers webbplatser för att i ett senare skede kunna analysera hur deras kommunikation med medborgarna sett ut under pandemin. Isofs medarbetare har även medverkat i medier för att utifrån sin expertkunskap besvara och kommentera frågor som berör pandemin.

Minskat resande

Inför 2020 beräknade Isof kostnaderna för resor, möten och konferenser till drygt 2 miljoner kronor. De resor och möten som genomfördes, gjordes under årets första månader och den totala kostnaden blev ca 300 000 kronor, vilket medförde en besparing på 1 700 000 kronor. Avvikelsen från budget härrör framför allt från minskade kostnader för resor och traktamenten, kurs- och konferensavgifter till följd av den omställning som hela samhället gjort för minska smittspridningen av covid-19. Likaså har konferenser som Isof bjudit in till och reserverat medel för, antingen skjutits på framtiden eller bokats om till digitala format.

Isof ser flera effekter av att verksamheten ställt om från fysiska möten till att huvudsakligen genomföra uppdragen digitalt. Det minskade resandet har bidragit till att koldioxidutsläppen har minskat tack vare uteblivna flygresor, vilket också fått konsekvenser för den ekonomiska planeringen. Det är än så länge svårt att bedöma nettoeffekterna av pandemin, med tanke på att trycket på att använda digitala lösningar ökar, och därmed förbrukningen av el, något som kommer att vara väldigt svårt att mäta eftersom personalen i huvudsak har arbetat hem-

ifrån större delen av 2020. Medarbetare har lärt sig och utvecklat former för digital mötesteknik. Digitala konferenser och seminarier har bidragit till att fler har kunnat delta.

Isof gör bedömningen att myndighetens medarbetare även i framtiden, efter att pandemin avklingat, i högre grad än tidigare kommer att genomföra många möten digitalt. Resor kommer att återupptas, fysiska konferenser och möten kommer att ske, men inte i samma utsträckning som före pandemin.

Premiepensioner SPV

Vid motpartsavstämningen mot SPV i samband med bokslutsarbetet fanns en motpartsdifferens mellan SPV:s S-kod konto 1530 och Isofs S 2561 samt SPV:s S-kod konto S735155 mot Isofs S-kod S4122. Den förmånsbestämda pensionen som SPV fakturerat Isof under 2020 var lägre än de belopp som Isof bokfört.

Felet i bokföringen har uppstått av flera orsaker:

- Under 2019 och tidigare år har Isof bokat premierna för premiebestämda och förmånsbestämda pensioner på olika konton.
- Inför 2020 gjordes en översyn av hela Isofs kontoplan med målsättning att förenkla uppföljningen och ta bort konton som slutat användas. I detta skede valde Isof att bokföra premiebestämd och förmånsbestämd pension på samma konto.
- Under 2020 bokas en pensionsskuld upp i lönesystemet (tidigare Palasso, nu Primula)
- Premier från SPV (förmånsbestämd pension) ska jämföras med det i lönesystemet bokförda beloppet. Då fakturor för såväl premiebestämd som förmånsbestämd pension bokats mot

samma konto har fel differens varje månad bokats mot kontot för korrigerings av premier innevarande år (4613). Felet upptäcktes först vid motpartsläsningen mot SPV och har rättats i bokslutet, med följden att resultatet för 2020 blev högre än tidigare prognostiserat.

- Personalsammansättningen och omsättning av medarbetare gör att pensionskostnaderna förändras från år till år utifrån den individbaserade uträkningen. Premien för den förmånsbestämda pensionen blev lägre under 2020 än föregående år. Isof budgeterade kostnader för pensioner motsvarande utfallet 2019, 5,5 miljoner, medan utfallet till SPV 2020 blev 5,056 miljoner kronor. Förändringen beror på den förändrade personalsammansättningen.

I Isofs budget räknas lönekostnadspålägg, LKP, utifrån ett schablonbelopp. Det är svårt att göra en exakt beräkning av den förmånsbestämda pensionen eftersom den är olika för varje anställd beroende på ålder, lönenivå och antal tjänsteår inom staten. En konsekvens av det upptäckta bokföringsfelet är att Isof vidtagit åtgärder för att förhindra att liknande fel inträffar igen:

- De premiebestämda och förmånsbestämda pensionerna ska från 2021 återigen bokas på separata konton.
- Controller ansvarar för att stämma av kontoställningarna mot fakturor från SPV 4 gånger årligen för att löpande kunna korrigera eventuella fel.
- Ekonomihandboken uppdateras med tydlig instruktion om hur kontering och bokföring ska göras, samt beskrivning av risker om bokföringen inte görs korrekt.

Del 2. Finansiell redovisning

Resultaträkning

VERKSAMHETENS INTÄKTER (tkr)	not	2020	2019
Intäkter av anslag	1	70 724	70 988
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	2 172	1 832
Intäkter av bidrag	3	8 152	6 669
Finansiella intäkter	4	1	5
Summa		81 049	79 495

VERKSAMHETENS KOSTNADER (tkr)			
Kostnader för personal	5	-62 979	-60 469
Kostnader för lokaler		-8 184	-7 910
Övriga driftkostnader	6	-9 179	-10 416
Finansiella kostnader	7	-6	-44
Avskrivningar och nedskrivningar		-701	-656
Summa		-81 049	-79 495
Verksamhetsutfall		0	0

TRANSFERERINGAR (tkr)			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		5 459	3 795
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	8	933	1 386
Lämnade bidrag	9	-6 392	-5 181
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

Balansräkning

TILLGÅNGAR (tkr)	not	2020-12-31	2019-12-31
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	10	922	742
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	11	1	85
Summa		923	828
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	12	124	176
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	13	1 077	901
Summa		1 201	1 077
Varulager m.m.			
Varulager	14	193	146
Summa		193	146
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		229	153
Fordringar hos andra myndigheter	15	1 648	1 211
Övriga kortfristiga fordringar	16	68	4
Summa		1 945	1 367
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	17	2 404	2 212
Upplupna bidragsintäkter	18	1 204	143
Övriga upplupna intäkter		0	0
Summa		3 608	2 355
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	19	-1 139	4
Summa		-1 139	4
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		15 180	12 512
Summa		15 180	12 512
SUMMA TILLGÅNGAR		21 911	18 289

KAPITAL OCH SKULDER (tkr)	not	2020-12-31	2019-12-31
Myndighetskapital			
	20		
Statskapital utan avkastningskrav		70	70
Återlämnat statskapital		-25	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		0	0
Summa		45	70
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	21	0	0
Övriga avsättningar – verksamhetsöversyn	22	644	522
Summa		644	522
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	23	2 048	1 803
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	24	2 904	2 486
Leverantörsskulder		2 845	2 244
Övriga kortfristiga skulder	25	1 081	1 020
Summa		8 878	7 553
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	26	4 461	3 141
Oförbrukade bidrag	27	7 883	7 003
Summa		12 344	10 144
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		21 911	18 289

Anslagsredovisning

ANSLAG (tkr)	not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regl. brev	Omdisponerade anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Uo 17:1 Ramanslag. Åtgärder för nationella minoriteter								
ap. 6 Språkvård för nationella minoritetsspråk (ram)	28		1 500			1 500	-1 458	42
ap. 16 Revitalisering av nationella minoritetsspråk (ram)	29		3 900	2 000		5 900	-5 838	62
Uo 17 1:4 Ramanslag. Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet								
ap. 11 Institutet för språk och folkminnen	30		1 292			1 292	-839	453
Uo 17 3:3 Ramanslag. Institutet för språk och folkminnen								
ap. 1 Institutet för språk och folkminnen	31	1 932	68 760			70 692	-68 061	2 631
Summa		1 932	75 452	2 000	0	79 384	-76 196	3 188

Sammanställning över väsentliga uppgifter

	2020	2019	2018	2017	2016
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	2 500	4 500	4 500	4 500	4 500
Utnyttjad	2 047	1 803	2 177	2 530	2 391
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 617	4 617	4 617	4 617	4 617
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	1	5	13	12	12
Räntekostnader	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter – avgiftsintäkter som disponeras					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Avgiftsintäkter	2 172	1 832	2 865	2 649	3 305
Anslagskredit anslag Uo 17 3:3 ap. 1					
Beviljad	2 062	2 027	2 011	1 978	1 766
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslagskredit anslag Uo 17 1:4 ap. 11					
Beviljad	38	38	38	38	37
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslag – ramanslag					
Anslagssparande					
Anslag Uo 17:1 ap. 6	0	0	0	0	0
Anslag Uo 17:1 ap. 16	0	0	0	0	0
Anslag Uo 17 1:4 ap. 11	0	0	0	0	0
Anslag Uo 17 3:3 ap. 1	2 631	1 932	2 132	538	1 106
varav intecknat	0	0	0	0	0
Bemyndiganden <i>Ej tillämplig</i>					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	80	74	76	78	73
Medelantalet anställda (st) *	87	85	86	93	90
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 004	1 064	1 002	959	958
Kapitalförändring					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

* I beräkningen av medelantalet anställda 2020 är eventuellt tjänstledig personal inte frånräknad.

Tilläggsupplysningar

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Som en följd av avrundning kan summeringsdifferenser förekomma.

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Isofs bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring (FBF) samt Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar Isof brytdagen den 6 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 20 tkr bokförts som periodavgränsningsposter. Motsvarande beloppsgräns föregående år var 20 tkr.

Kostnadmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas från och med år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans 2019, som var 98 tkr, har år 2020 minskat med 12 tkr.

Ändrade redovisningsprinciper

Isof har inga under året ändrade redovisningsprinciper.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp, 23,7 tkr 2020, och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 23,7 tkr.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod.

Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Datorer och kringutrustning
5 år	Egenutvecklade dataprogram Maskiner och tekniska anläggningar Licenser och rättigheter Övriga kontorsmaskiner
10 år	Inredningsinventarier Förbättringsutgifter på annans fastighet

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Övriga omsättningstillgångar har tagits upp till anskaffningsvärdet enligt lägsta värdets princip.

Varulager

Publikationer av vetenskaplig karaktär som har en upplaga på mindre än 1 000 exemplar har exkluderats i varulagret, eftersom de inte bedöms ha något större ekonomiskt värde.

Myndighetens boklager av Lexin-Lexikon innehas av Exacta Distributionscenter fd. Distributionscenter i Hallstavik AB. Boklagret har värderats efter lägsta värdets princip. Skrifter publicerade före 2016 har åsatts värdet noll kronor. Beräkningen av boklagrets värde har gjorts per sista december på grundval av kommissionärens inventering och myndighetens egen inventering.

- Skrifter publicerade år 2016 har åsatts värdet 13 %
- Skrifter publicerade år 2017 har åsatts värdet 25 %
- Skrifter publicerade år 2018 har åsatts värdet 50 %
- Skrifter publicerade år 2019 har åsatts värdet 75 %
- Skrifter publicerade år 2020 har åsatts värdet 100 %

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare/ styrelseuppdrag	Lön (tkr)
Martin Sundin, generaldirektör	1 111

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andelen längre sjukfrånvaro (av en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer) av den totala sjukfrånvaron.

I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

SJUKFRÅNVARO	2020	2019
Totalt	3,0%	3,8%
Andel 60 dagar eller mer	35,5%	51,4%
Kvinnor	3,4%	4,2%
Män	2,1%	2,8%
Anställda –29 år	0,0%	0,0%
Anställda 30–49 år	3,4%	3,5%
Anställda 50– år	2,7%	4,0%

Noter

RESULTATRÄKNING (tkr)		2020	2019
Not 1	Intäkter av anslag		
	Intäkter av anslag	70 724	70 988
	Summa	70 724	70 988
	<i>Intäkter av anslag 3:3 ap. 1 (68 038 tkr), intäkter av anslag 1:4, ap. 11 (839 tkr), intäkter av anslag 7:1 ap. 6 (1 458 tkr) och intäkter anslag 7:1 ap 16 (389 tkr)</i>		
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
	Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	0	0
	Intäkter av offentligrättsliga avgifter 15 § AvgF	19	22
	Intäkter av uppdragsverksamhet enligt bemyndigande 12 § instruktionen	0	0
	Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt bemyndigande 11 § instruktionen	1 961	1 713
	Intäkter av tjänsteexport	192	97
	Summa	2 172	1 832
	<i>Isot disponerar samtliga intäkter av avgifter.</i>		
Not 3	Intäkter av bidrag		
	Arbetsförmedlingen	1 193	849
	Kammarkollegiet	0	717
	Universitet och högskolor	3 390	3 627
	Övriga myndigheter	1 695	1 317
	Enskilda personer, organisationer och företag	1 723	150
	Bidrag från övr. länder och internationella org.	151	8
	Summa	8 152	6 669
Not 4	Finansiella intäkter		
	Negativ ränta avistakonto	1	5
	Övriga ränteintäkter	0	0
	Summa	1	5
	<i>Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2020-01-08 varit noll.</i>		
Not 5	Kostnader för personal		
	Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	39 684	37 785
	Arvode till ej anställd personal	1 212	1 226
	Avsättningar pensionsersättningar	0	0
	Arbetsgivaravg, pension och övriga kostnader för personal	22 083	21 458
	Summa	62 979	60 469

RESULTATRÄKNING (tkr)		2020	2019
Not 6	Övriga driftkostnader		
	Reparationer och underhåll	67	99
	Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster	23	21
	Resor, representation, information	337	2 020*
	Köp av varor	543	944
	Köp av tjänster	8 256	7 186*
	Förändring av varulager	-47	146
	Summa	9 179	10 416
	<i>* Rättelse för årsredovisning 2019: inbördes fördelning av kostnader.</i>		
Not 7	Finansiella kostnader		
	Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	1	35
	Övriga finansiella kostnader	5	9
	Summa	6	44
	<i>Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2020-01-08 varit noll.</i>		
Not 8	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		
	Riksbankens Jubileumsfond avseende projektet TillTal	933	1 386
	Summa	933	1 386
Not 9	Lämnade bidrag		
	Lämnade bidrag till statliga myndigheter avseende projektet TillTal	933	1 386
	Övriga organisationer, TNC, Terminologiskt arbete	0	0
	Övriga organisationer och ideella föreningar (revitaliseringsbidrag)	5 449	3 775
	Övriga organisationer och ideella föreningar	10	20
	Summa	6 392	5 181*
	<i>* Rättelse: fel i not 2019 (jmf s. 35).</i>		

BALANSRÄKNING (tkr)		2020-12-31	2019-12-31
Not 10	Balanserade utgifter för utveckling		
	Ingående anskaffningsvärde	5 140	4 973
	Årets anskaffningar	466	167
	Summa anskaffningsvärde	5 606	5 140
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 398	-4 095
	Årets avskrivningar	-286	-303
	Summa ackumulerade avskrivningar	-4 684	-4 398
	Utgående bokfört värde	922	742
Not 11	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	Ingående anskaffningsvärde	968	968
	Årets anskaffning	0	0
	Summa anskaffningsvärde	968	968
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-882	-791
	Årets avskrivningar	-84	-92
	Summa ackumulerade avskrivningar	-966	-883
	Utgående bokfört värde	1	85
Not 12	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	2 008	2 008
	Årets anskaffningar	0	0
	Summa anskaffningsvärde	2 008	2 008
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 832	-1 776
	Årets avskrivningar	-52	-56
	Summa ackumulerade avskrivningar	-1 884	-1 832
	Utgående bokfört värde	124	176
Not 13	Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	Ingående anskaffningsvärde	6 710	6 595
	Årets anskaffningar	479	115
	Återlämnad konst till Statens konstråd	-25	0
	Årets utrangeringar, anskaffningsvärde	0	0
	Summa anskaffningsvärde	7 164	6 710
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-5 809	-5 605
	Årets avskrivningar	-278	-204
	Årets utrangeringar, avskrivningar	0	0
	Summa ackumulerade avskrivningar	-6 087	-5 809
	Utgående bokfört värde	1 077	901
	varav finansiell leasing	0	0

BALANSRÄKNING (tkr)		2020-12-31	2019-12-31
Not 14	Varulager publikationer		
	Ingående balans	146	292
	Årets förändring	47	-146
	Summa	193	146
Not 15	Fordringar hos andra myndigheter		
	Fordran ingående mervärdesskatt	1 509	1 019
	Kundfordringar hos andra myndigheter	139	192
	Summa	1 648	1 211
Not 16	Övriga kortfristiga fordringar		
	Fordringar hos anställda	4	2
	Diverse övriga fordringar	64	2
	Fordringar inkasso – ej redovisade/återbetalade bidrag	151	151
	Osäkra fordringar – ej redovisade/återbetalade bidrag	-151	-151
	Summa	68	4
	<i>Fordringar – ej redovisade/återbetalade bidrag avser transfereringsverksamhet.</i>		
Not 17	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	1 890	1 821
	Övriga förutbetalda kostnader	514	391
	Summa	2 404	2 212
Not 18	Upplupna bidragsintäkter		
	Upplupna bidragsintäkter Jordbruksverket	1 036	0
	Upplupna bidragsintäkter övriga inomstatliga	168	133
	Upplupna bidragsintäkter utomstatliga	0	10
	Summa	1 204	143
Not 19	Avräkning med statsverket		
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	1 825	612
	Redovisat mot anslag	7 296	5 600
	Medel hänförbara till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-7 274	-6 085
	Avstämning mot SCR-flöde 191231	0	1 698
	Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	1 847	1 825
	<i>Justeringar mellan betalningsflödena kommer att ske i februari 2021.</i>		
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-1 931	-2 131
	Redovisat mot anslag	68 899	68 970
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-70 052	-68 770
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-3 084	-1 931

BALANSRÄKNING (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	110	172
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-12	-61
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	98	110
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	0	0
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	0	0
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-7 296	-6 085
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	7 296	6 085
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	0	0
Summa: Avräkning med statsverket	-1 139	4

BALANSRÄKNING (tkr)						
Not 20 Myndighetskapital						
Specifikation förändring av myndighetskapitalet						
	Stats- kapital* utan avkast- ningskrav	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansie- rad verksamhet	Balanserad ka- pitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Kapital- förändring enligt resul- taträkning	Summa	
Utgående balans 2019	70	0	0	0	70	
Ändrad redovisningsprincip	0	0	0	0	0	
Rättelser	0	0	0	0	0	
Ingående balans 2020	70	0	0	0	70	
Föregående års kapitalförändring	0	0	0	0	0	
Återlämnat statskapital	-25	0	0	0	-25	
Summa årets förändring	-25	0	0	0	-25	
Utgående balans 2020	45	0	0	0	45	

* Statskapitalet avser konst från Statens konstråd.

BALANSRÄKNING (tkr)		2020-12-31	2019-12-31
Not 21	Avsättningar för pensioner		
	Ingående avsättning	0	0
	Årets pensionskostnad	0	0
	Årets pensionsutbetalningar	0	0
	Utgående avsättning	0	0
Not 22	Övriga avsättningar		
	Avsättning för lokalt omställningsarbete		
	Ingående balans	522	576
	Årets förändring	122	-54
	Utgående balans	644	522
	Uppsagd personal, särskild pensionsersättning		
	Ingående balans	0	80
	Årets förändring	0	-80
	Utgående balans	0	0
	Summa utgående balans	644	522
Not 23	Lån i Riksgäldskontoret		
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar		
	Ingående balans	1 803	2 177
	Under året nyupptagna lån	945	282
	Årets amorteringar	-700	-656
	Utgående balans	2 048	1 803
	Beviljad låneram enligt regleringsbrev	2 500	4 500
Not 24	Kortfristiga skulder till andra myndigheter		
	Utgående mervärdesskatt	84	44
	Övriga skulder till andra myndigheter	77	0
	Arbetsgivaravgifter	1 192	1 124
	Leverantörsskulder andra myndigheter	1 551	1 318
	Summa	2 904	2 486
Not 25	Övriga kortfristiga skulder		
	Personalens källskatt	1 077	1 015
	Övriga kortfristiga skulder	4	5*
	Summa	1 081	1 020*

* Rättelse: fel i not 2019 (jmf s. 37).

BALANSRÄKNING (tkr)		2020-12-31	2019-12-31
Not 26	Upplupna kostnader		
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	4 055	2 987
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	256	0
	Övriga upplupna kostnader	150	154
	Summa	4 461	3 141
Not 27	Oförbrukade bidrag		
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	3 976	4 764
	Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	3 907	2 239
	Summa	7 883	7 003
	varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:		
	inom tre månader	750	1 061
	mer än tre månader till ett år	3 000	3 703
	mer än ett år till tre år	226	0
	mer än tre år	0	0
	Summa	3 976	4 764

ANSLAGSREDOVISNING

Not 28 Uo 1 7:1 ap. 6 – Språkvård för nationella minoritetsspråk (ram)

Anslagsposten avser finansiering av insatser för att bedriva språkvårdande verksamhet för de nationella minoritetsspråken finska, meänkieli, romska och jiddisch.

Av det totalt beviljade anslagsbeloppet på 1 500 tkr, har 1 000 tkr omdisponerats för utgifter för att tillgängliggöra språkliga resurser. Återstående belopp på 500 tkr, avser handlingsprogram för de nationella minoritetsspråken. 1 458 tkr av anslaget har förbrukats.

Anslaget är icke räntebärande.

Not 29 Uo 1 7:1 ap. 16 – Revitalisering av nationella minoritetsspråk (ram)

Anslagsposten avser finansiering av bidrag för revitaliseringsinsatser enligt förordningen (2010:21) om statsbidrag för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken.

Av anslagspostens belopp på 5 900 tkr får högst 450 tkr finansiera Isofs kostnader för samordning av dessa insatser.

För att finansiera genomförandet av särskilda revitaliseringsinsatser, riktade till enskilda, för de nationella minoritetsspråken har Isof under året betalat ut bidrag om 5 534 tkr, och fått två återbetalningar på tillsammans 85 tkr.

Kostnaden för samordning av insatserna uppgick 2020 till 389 tkr.

Isof har följande betalningsförelägganden:

- Föreningen Hjälp Romer från år 2013 på 51 tkr.
- Ungdomsrörelsen Bnei Akiva från år 2014 på 100 tkr.

Anslagsbelastning avseende fordringar sker först när kundförlust konstaterats.

Anslaget är icke räntebärande.

Not 30 Uo 17 1:4 ap. 11 – Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Enligt regleringsbrevet disponerar Isof en anslagskredit på 38 tkr.

Från och med år 2017 får anslagsbehållningen inte disponeras.

Anslaget är räntebärande.

Not 31 Uo 17 3:3 ap. 1 – Institutet för språk och folkminnen (ram)

Av anslaget får högst 4 500 tkr användas för bidrag till terminologiskt arbete.

Isof får disponera 1 932 tkr av det ingående överföringsbeloppet eftersom detta understiger 3 procent av föregående års tilldelning på 67 598 tkr enligt regleringsbrevet.

Anslagssparandet för 2020 är 2 063 tkr.

Det utgående överföringsbeloppet 2020 är över gränsen för tillåtet anslagssparande.

Anslaget är räntebärande.

Underskrift

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Uppsala den 19 februari 2021

Martin Sundin
Generaldirektör
Institutet för språk och folkminnen

2020

